

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja ce loletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011; Praga-I)unaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Več načrta v našo upravo

Zopet je zima. Težkega in mokrega snega na ostajanje, po cestah neznozna brozga, ki jo mešajo pešci, kolesarji, avtomobili, vsakega pa skrbi iti iz hiše. Vode se napenjajo in v hinavskem miru ležejo čez bregove in poplavljaajo rodovitno zemljo. Danes je jug, da se vse topi in je vse v vodi, jutri bo morda zmrazilo, da bo vse pokalo in bo vse v ledu. Ob takih prilikah se najbolj pokaže, koliko je pokrajina urejena, koliko je drž. uprava z napravami, ki jih ji znanost in izkušnja dajeja na razpolago, deželo že utrčila proti razdiralnemu delu zime. Ker se zima z vsemi svojimi pojavi vsako leto z absolutno gotovostjo ponavlja, smemo zahtevati od dobre državne uprave, da na to trajno računa in da skrb za deželo tako organizira, da bo ta vsako leto bolj nedotakljiva za težke motnje zime.

Toda mi se z na daleč premerjeno upravo ne moremo pohvaliti. Nimamo vtisa, da državna uprava računa na to, da bo čez dvajset let zopet zima, imamo pa vtis, da tudi pred dvajsetimi leti ni računala na to, da bo letos zima z vsemi običajnimi nevšečnostmi. Vemo pa, da se vsako leto ukvarja in krpari, kar je zima pokvarila. Ko sneg začne naletavati v bolj debelih kosmih in če potem še mraz pritise, popokajo telegrafске in telefonske žice, da cele pokrajine ostanejo brez vsake zveze. To se dogaja vsako leto, letos, ko nobene prave zime še bilo ni, smo že bili po cele dni brez sleherne zveze z Belgradom, oddaljenejši kraji brez zveze z Ljubljano, da drug o drugem nismo nič vedeli, kaj počne, za državo smo pa vedeli samo po neizbežni »nacionalni urici« radijskih programov. Toda videti je, da vse to nikogar ni bogve kaj skrbelo, ko se je vreme končno že toliko umeslo, da je bilo mogoče s krempiji po drogovi, so delavci žice zopet povezali in zveza je bila vzpostavljena in bo držala, dokler jo prihodnja zmrzal zopet ne prekine. Takrat se bo pa ponovila stara pesem, letos, lanske leto, prejšnja leta, naslednje leto, prihodnja leta. Vse to krparjenje pa velja lepe, lepe denarce. Milijoni in milijoni težko prisluženega denarja so že šli za te namene, pa Jugoslavija še danes nima proti zimi nič bolj odpornih telefonskih in telegrafskih zvez kakor pred leti, ker je pač vsa uprava umerjena na — sproti. Ako bi se vsako leto namenilo nekaj teh milijonov za to, da se napeljuje zakopljeno v tla, v kabel, bi danes že imeli kilometre in kilometre zvez, ki bi nič ne vedele za zimo, prekiniti bi jih mogel samo potres, ki pa ne pride vsako leto, kakor zima. Denar ljudstva, plačan pred desetletjem, bi danes že varno ležal v javni napravi trajne vrednosti in milijoni, ki jih zdaj plačuje, bi se lahko obrnili v druge podobne namene. Tako pa garamo do nevolje, davčni vijak nas stiska, da nam sapo jemlje — zato, da živimo in se vzdržujemo, čepimo pa na istem mestu.

Vsaka zima poškodeuje železniške proge in občutno moti promet. Vsaka zima. Toda ali so zato, ker to lahko pričakujemo ob vsaki sestavi proračuna, naše proge že kaj bolj varne pred plazovi in razdiranjem vode, ali je čiščenje snega s prog že kaj bolj popolno in dovršeno, kakor je to bilo pred desetimi leti? Menda napredek tu ni viden. Namesto da bi enkrat za vselej sneg ustavili v bregu nad progo, ga vsako leto odmetujemo s proge. Zgrajati se zaradi zamud smo se pa odvadili, ker so tako pogoste, da jih že kar smatramo za samo po sebi razumljive in nujne, kakor letni čas. Vsako leto pa se za take namene trošijo težki milijoni, nikdar pa nam še nihče ni mogel reči, da naslednje leto za to ne bo treba toliko dati, ker smo letos toliko in toliko plazov ali drugih ponavljajočih se ovir za dolgo dobo ustavili. Isto je s cestami, ki so od neprestanega vzdrževanja že take, da jih kmalu ne bo treba več vzdrževati, ker bomo morali napraviti nove, če bomo hoteli še voziti.

Voda vsako pomlad in jesen poplavlja cele pokrajine, ljudje beže s poplavljenih domacij kar živali s polj okrog njih. In vendar nimamo vtisa, da se država s svojo organizacijo in denarno močjo bori proti vodi, tako da bi jo za dolgo dobo ustavila in ukrotila, letos v tem pasu, naslednje leto nekaj več itd., da bi v dobi enega rodu vode že bile toliko uravnane, da bi ljudstvu lahko pokazali: tu leži vaš denar. Pač pa so v vsakem proračunu znatne vsote za podpore poplavljenjem, ki pa jih morajo leto za letom nositi v državno blagajno tisti, ki nimajo te »srečec, da bi jim voda vsako pomlad ali jesen stopila malo na vrt in pred prag. Voda pa kakor nalašč vsako leto poplavlja, da se ta upravni vrtljak vedno vrti — ob dvajsetletnici države skoraj prav tako kakor ob njeni ustanovitvi.

Najboljši zgled te naše »sproti-uprave« je šolski pouk, počitnice in praznovanje praznikov. Vsako leto je šola, vsako leto so počitnice, vsako leto je božič in vendar še danes ne veš, kdaj se v Jugoslaviji šole začne, kdaj se začne počitnice, od kdaj pa do kdaj trajajo božične počitnice. Letos je to tako, drugo leto bo pa tako, kakor bo prosvetni minister odredil v kaki učeni odredbi. Pa bi se to lahko določilo enkrat za dvajset let, če pride pa kaj vmes, se pa od splošnega določila ukrene kaj izjemnega. Toda naša uprava se obnaša kakor da ne računa s tem, da bo drugo leto še šolski pouk ali pa da bodo drugo leto še prazniki. Z vsem tem nikakor ne trdimo, da država

Razgovori Delbosa v Pragi

Predmet: boljši odnošaji z Nemčijo

London, 16. decembra. Tukajšnji diplomatski krogi so prepričani, da je poglaviti namen Delbosovega obiska v Pragi ta, da bi pridobil češkoslovaško za to, da bi se ustvarili boljši odnošaji do Nemčije, kakaj mnenje, da bi se bil Delbos odločil za svoje potovanje na Poljsko, v Romunijo in Jugoslavijo zato, da bi povezal države Male antante v skupno pogodbo o pomoči, ki naj bi obsegala tudi vojaške obveznosti vseh držav Male zveze do Francije in sovjetske Rusije, je gotovo brez podlage, kakaj Francija že nekaj let ve, da se ta namera ne da uresničiti. Češkoslovaška je seveda slej ko prej za tak načrt, ki ga skuša Beneš že od leta 1933 forsirati v ostalih državah Male antante, toda tako Belgrad kakor Bukarešta o takem aktu medsebojne pomoči slej ko prej nečeta ničesar slišati in tudi ne moreta prezeleti obvez vojaškega značaja s Francijo v smislu načela o kolektivni varnosti. Zato bo tudi po Delbosovih obiskih ostalo vse pri starem in se bodo vezi prijateljstva s Francijo močno utrdele ter njen ugled v Evropi poredignil, ne da bi se prekoračili meje, ki jih narekujejo obstoječe pogodbe.

Teh paktov je četvero, ki jih je sklenila Francija s tremi državami Male antante in s Poljsko. Pakt s Poljsko datira iz leta 1921, pakt s Češkoslovaško nosi datum leta 1924 in je posebno slovesno sestavljen. Ostala dva pakta z Jugoslavijo in Romunijo ne gresta tako daleč kakor onadva s Češkoslovaško in Poljsko, ki pred vsem ščitita Francijo na eni in Češkoslovaško in Poljsko na drugi strani pred kakim nemškim napadom. Od kar je Poljska sklenila z Nemčijo prijateljsko pogodbo z dne 16. januarja 1934, pakt Poljske s Francijo sicer ni izgubil svoje veljave, je pa začasno takorekoč stopil nekoliko v ozadje. Peti faktor v tem sistemu paktov tvorijo pakti, ki jih imajo države Male antante med seboj. Tendence Prage in Pariza je bila doslej ta, da bi se imenovani sistem paktov spopolnil z vojaško alianco Male antante s Francijo kakor tudi s paktom medsebojne pomoči, ki naj bi vse tri države Male zveze povezal z interesi sovjetske Rusije, toda to tendenco je Pariz zaenkrat opustil, ker je Francija izprevidela, da je neuresničljiva, ker se Jugoslavija in Romunija ne moreta sprito svojega položaja in svojih interesov tako usodno in dalekosežno vezati.

V Parizu so tudi uvideli, da so poleg skupnih interesov teh tako imenovanih malih držav tudi

posebni interesi vsake izmed njih, in zato nimajo danes ničesar proti prijateljskim paktom, ki so jih sklenile države Male antante z državami, ki stoje izven črte Pariz—Praga—Moskva, kakaj že pakt med Prago in Moskvo se tiče posebnih interesov CSR, s katerimi se ostala partnerja Male zveze ne moreta v lastnem interesu vezati. Pakt med Varšavo in Bukarešto se Jugoslavije sploh ne tiče in mu zato Jugoslavija seveda absolutno ne nasprotuje, dočim mu Češkoslovaška seveda ni naklonjena, ker moti soglasje med njo in Rusijo. Najnovejši prijateljski pakt med Belgradom in Rimom pa se tiče izključno življenjskih političnih in gospodarskih interesov Jugoslavije in mu po pameti ne more nihče ugovarjati.

Angleški krogi zato ne dvomijo, da je Delbosov obisk veljal v prvi vrsti prizadevanju, da bi se njuno potrebne zveze s tako imenovano osjo Rim-Berlin mogle izkoristiti pred vsem za to, da se uveljavijo boljši odnošaji tako med Francijo in Nemčijo kakor tudi med Nemčijo in Češkoslovaško, in je to prizadevanje gotovo v zvezi z obiskom lorda Halifaxa v Berlinu in neoficielno mislijo, ki jo je imel bivši francoski ministrski predsednik Flandin te dni v Berlinu. Delbos in Krofta oziroma Hodža in predsednik Beneš bodo po vsej priliki svoje razgovore med drugim osredotočili tudi okoli možnosti prijateljskega sosedstva med Češkoslovaško in Nemčijo ter eventualno sodelovanja tako imenovanih demokratičnih držav z avtoritarno Nemčijo v korist pomirjenja Evrope in takega stanja posebno v srednji Evropi, ki bi vsaj zmanjšalo obstoječe difference na tem važnem sektorju mednarodne politike.

Nekakšne difference pa obstojajo med Češkoslovaško in Francijo, in sicer na gospodarskem polju. Na Češkoslovaškem se namreč hudo pritožujejo zoper francosko gospodarsko politiko, ki Češkoslovaške ne upošteva tako, kakor bi jo morala. Francija ne daje češkoslovaški republiki zadosti izvoznih kontingentov in svoje carinske politike ne uravnava po željah in potrebah Češkoslovaške. Stvar je prišla že tako daleč, da so mislili na prekinjenje trgovinskih pogajanj s Francijo. To stvar bo treba vsekakor urediti in CSR bo v svojih razgovorih z Delbosom gotovo znala uveljaviti svoje zahteve na tem polju, saj pomeni Češkoslovaška danes za Francijo še več nego prej.

držal na kosilu. Kosila se je udeležilo 24 oseb. Popoldne je Delbosa obiskal v francoskem poslatištvu zunanji minister Krofta, ob 17 pa je Delbos odšel v predsedstvo vlade, kjer je imel daljšo konferenco s Hodžo. Nocoj priredi Krofta Delbosu na čast slavnostno večerjo.

O jugoslovanski zunanji politiki

Bukarešta, 16. decembra. AA. »Lupta« prinaša članek pod naslovom »Politika jugoslovanske vlade« izpod peresa ravnatelja lista. V članku pravi med drugim: »Jugoslavija ni bila po svetovni vojni nikoli bliže Franciji kakor danes. O tem se je Delbos lahko na mestu prepričal. Italija danes sprevidela, da more imeti v Mali antanti najboljšega naravnega zaveznika. S tega stališča so interesi Italije popolnoma v skladu s francoskimi interesi. Takšna je politika zahodnih držav v srednji Evropi. Druga dogma je v instinktu narodov. Zato imajo Francija in njeni zavezniki v Mali antanti globoko zaupanje v politiko jugoslovanske vlade.«

Med Francijo in Nemčijo

Pariz, 16. decembra. AA. (Havas.) Bivši predsednik francoske vlade Flandin se je po kratkem obisku v Kodanju in Berlinu vrnil davi v Pariz. Na vprašanje, kakšen je bil političen pomen njegovega potovanja, je bivši predsednik francoske vlade odgovoril:

»1. V Berlinu nisem imel nobenega poslanstva v imenu vlade. 2. Zelo sem hvaležno voditeljem nemške politike, ki so me ljubeznivo sprejeli in mi s kar največjo jasnostjo in točnostjo odgovarjali na vprašanja, ki se po moji sodbi tičejo sedanjega in bodočega razmerja med Francijo in Nemčijo. 3. Formuliral nisem nobenega predloga, ker nisem bil za to merodajen. 4. Po moji sodbi in po tem, kar se je dalo sklepati iz razgovorov o celotnem razmerju med Francijo in Nemčijo glede na glavne mednarodne politične probleme, so neskladnosti o sedanjih naziranjih precejšnje. Vladi bosta imeli nalogo in oni sta tudi docela neposredno zainteresirani pri razvoju dogodkov, da resno proučita položaj in vzajemne koncesije, ki bi bile možne ali nemožne v korist miru med obema državama, kar se mi je zdelo na drugi strani Rena, da žele, seveda le na drugih osnovah in z drugimi sredstvi. Toda kljub temu si tega ne žele tako živo, kakor mi na Francoskem.«

Potni listi za Francijo

Pariz, 16. decembra. AA. Havas: Vlada bo na seji v soboto obravnavala poročilo notranjega ministra o spremembi določil o potnih listih. Tuji, ki bodo prišli v Francijo, bodo morali imeti vizume francoskih konzulatov, takoj po prihodu v Francijo pa bodo morali v 48 ur javiti svoj prihod policijskim oblastem. Za francoske državljane bodo vpeljali posebne izkaznice, ki jih bo imel vsak francoski državljan, ki prekorači 18. leto starosti.

Na proslavi 20 letnice češkoslovaške vojske

Praga, 16. decembra. AA. (Havas.) Francoski zunanji minister Delbos se je pripeljal v Prago s posebnim vlakom ob 16.22. Sprejem je bil ne navadno slavnosten in prisrčen. Na Wilsonovi postaji so Delbosa sprejeli zunanji minister Krofta, praški župan, general Vojechovski, poveljnik praškega vojaškega okrožja, jugoslovanski in romunski poslanik v Pragi, češkoslovaški poslanik v Parizu, člani francoskega poslatištv in mnogo drugih uglednih osebnosti. Francoskega ministra je navdušeno pozdravljalo več desetisoč ljudi.

Francoski zunanji minister Delbos je začel danes svoje delo v Pragi. Dopoldne ob 9.30 je odšel v čsl. zunanje ministrstvo, kjer je imel kratak sestanek z zunanjim ministrom dr. Krofto. Iz zunanjega ministrstva je s svojim spremstvom odšel v staro mestno hišo, kjer je položil venec na grob neznane junaka.

Odtod je Delbos odšel v Smetanovo dvorano, kjer se je ob 11 začela proslava 20 letnice ustanovitve samostojne čsl. armade v Franciji. L. 1917, 16. decembra, so zavezniške vlade v Parizu prostovoljske češke in slovaške polke priznale kot samostojno vojsko, ki se bori za neodvisno češkoslovaško državo.

Slovesnosti so se udeležili predsednik republike dr. Beneš, vsa vlada s Hodžo, Kroftom in vojnim ministrom Mahnikom na čelu. Ko je prišel francoski zunanji minister Delbos v dvorano, so ga vsi navzoči navdušeno pozdravili. Najprej je govoril zastopnik francoskih prostovoljcev, general Lucard in pa vojni minister Mahnik.

Nato se je dvignil francoski zunanji minister Delbos in rekel, da si šteje v veliko čast, da je ravno njemu pripadla naloga, da zastopa francoski narod na tej slovesnosti.

Predsednik vlade dr. Milan Hodža je v svojem govoru pozdravil Delbosa kot »poslanca

v devetnajstih letih svojega obstoja ni ustvarila ničesar trajnega. Pravimo samo, da vse to ni v nikakem razmerju v žrtvami, z milijoni in milijardami, ki so v teh letih že prišle v njeno blagajno in se porazgubile iz nje. Vse ljudstvo ima vtis, da Balkan pridelala silne množine sredstev, da daje državi kupe denarja, sadov pa ni v tem razmerju. Takoj po prvem navdušenju ob ustanovitvi države se je ljudstvo začelo vpraševati, kam le gre denar. Palače po Belgradu, nekaj kilometrov modernih cest v Belgradu in iz Belgrada ven — vse to je premalo za te milijardne vsote. In če se premislimo, da smo prva leta po vojni dobili milijonske vrednosti v reparacijah, je pogled na našo upravo še manj razveseljiv. Videti je, da gredo vsa velikanska sredstva »za režijo«, za to, da se vzdržujemo na mestu. Napredek ni v razmerju z žrtvami. Priznajmo si, da smo v vseh ozirih daleč, daleč za sosedi. Ceste, železnice, ves promet, regulirane vode, elektrifikacija — kakšna razlika med nami in sosedi! Tudi v drugih državah se en veletok, ki poplavlja, ne uredi v eni proračunski dobi, rodovi delajo za to.

Toda v katerem rodu Sava ne bo več poplavljala, ako bomo poplavljenec delili podpore kakor doslej in njen tok uravnavali kakor doslej? V kateri zimi se sneg ne bo valil na proge, če ga bomo vedno tako pridno in s tolikimi stroški kidali s prog kakor doslej?

Letošnji proračun je za eno milijardo in 270 milijonov večji od lanskega. Samo v prvem desetletju decembra t. l. je bilo carinskih dohodkov za 1.932.930 din več kot lansko leto v isti dobi. Na davkih se je od 1. aprila do 10. decembra izterjalo 126.662.754 din več kot pa je pričakoval proračun ali 184.484.134 din več kot v isti dobi lanskega leta. Saj nas veseli, da je država tako zalozena z denarjem in da vodstvo države to tudi pove, še bolj nas bo pa veselilo, če bomo prihodnje leto mogli ljudstvu pokazati trajne naprave in reči: »Vidite, tu je ta milijarda, tu so ti milijoni, zdaj pa temu rodu za te potrebe ne bo več treba toliko dajati, ker smo jim s temi denarnimi zalogami zadostili.« Veseli bomo, če bo državna uprava ob sredstvih, ki so doslej šli zgolj za vzdrževanje, znala skrbeti tudi za napredek.

Oprezne zahteve Anglije in Amerike do Japonske

Obe se izogibljeta kakih spopadov

London, 16. decembra. Protestna akcija proti Japonski zaradi potopitve ameriške topničarke »Panay« in obstrlejevanja britskih vojnih in trgovskih ladij na reki Jangce je vsaj zaenkrat izgubila svoj nevaren značaj. Ameriška vlada je poslala v Tokio zelo ostro protestno noto, zdaj je tako noto poslala tudi angleška vlada. Nota je sicer odločna, toda izredno vljudna in ne vsebuje sence groženj. Glasi se:

»Napadi japonskih letal na angleške vojne in druge ladje pri Nankingu dne 12. decembra načena celo vrsto vprašanj. Ko nota našteva podrobnosti o teh napadih, pravi, da je angleška vlada zelo zadovoljna, da je že 14. t. m. dobila od japonske vlade izrazne globokega obžalovanja zaradi tega napada in obljubo, da se kaj takega ne bo več ponovilo.

Angleška vlada želi izvedeti, da se bo res vse izvršilo tako, kakor je to omenila japonska vlada. Angleška vlada posebno rada sprejema na znanje tisti del japonske izjave, ki pravi, da bodo krivci strogo kaznovani.

Angleška vlada pa opozarja na to, da je že pri vseh prejšnjih napadih japonska vlada obljubljala, da bodo krivci kaznovani in da se kaj sličnega ne bo več ponovilo, vendar pa te japonske obljube niso imele nobenih praktičnih posledic. Zato želi angleška vlada biti obveščena o tem, da bodo krivci res kaznovani in da bo enkrat res konec takih dogodkov.«

Kaj zahteva Amerika od Japonske še vedno ni znano, ni pa nobenega dvoma, da se bo stvar zaradi zelo previdnega obnašanja Japonske mirno poravnala. Zanimivo je, da se Franciji pripisuje neke vrste posredovalna vloga. To stališče Francije je razumljivo v toliko, ker Francija nikakor ne želi, da bi se Anglija zaposlila s kakšno večjo akcijo na Daljnem vzhodu, ker bi od tega imeli korist samo Nemčija in Italija, ki bi ta položaj lahko izkoristili za svoje šahovske poteze na zapadu.

Tudi v Združenih državah severne Amerike, kjer je velik del javnosti zavzel proti Japonski zelo odločno stališče, je vendarle večina zoper resen spor z Japonsko. Sploh je ameriška javnost zelo razdvojena in je najvažnejši znak tega razpoloženja predlog poslanca Ludloffa v washingtonskem parlamentu, naj se ustava spopolni v toliko, da se sme vojna napovedati samo, če se ljudstvo izreče zanj po potu plebiscita. Ker je Ludloff zbral potrebno število glasov za tako spremembo ustave, se bo kongres moral z njegovim predlogom baviti. Gotovo pa je že zdaj, da se bo ameriška vlada skušala izogibati vsakemu resnemu sporu z Japonsko. Državni tajnik Hull je včeraj izjavil, da ameriška vlada nikoli ni nameravala iskati svoje ali pa skupne protestne brodogovorne akcije z Anglijo v Pacifiku ter da tega tudi danes ne namerava.

Zagrebska vremenska napoved. Toplo z lokalnimi padavinami.

Dunajska vremenska napoved. Negotovo, najbrže sneg.

Organizacija našega sodstva

Belgrad, 16. dec. AA. Na današnji seji finančnega odbora je pravosodni minister Milan Simonović prečital poročilo, v katerem pravi, da je proračun za leto 1937-38 brez izdatkov za osebne in rodbinske pokojnine bivših uradnikov in uslužbencev tega resora znašal 354.351.400 din. Po novem predlogu bo teh izdatkov 354.882.601 din, torej 431.201 din več. Sodne ustanove so: Kasacijsko sodišče v Belgradu, Stoš sedmorice v Zagrebu z oddelki za področja apelacijskih sodišč v Ljubljani in Splitu, vrhovno sodišče v Sarajevu in veliko sodišče v Podgorici, apelacijska sodišča v Belgradu, Novem Sadu, Skoplju, Zagrebu, Ljubljani, Splitu, Sarajevu in novoustanovljeni oddelki treh sodnikov pri velikem sodišču v Podgorici, 69 okr. sodišč s trgovskim sodiščem v Belgradu in 372 okrajnih sodišč. Pri okrajnih sodiščih, kjer so že upelane zemljiške knjige, obstoje zemljiško-knjižni uradi, ki jih je zaenkrat 316. Razen tega je zaenkrat 10 poverjeništev za ustanavljanje zemljiških knjig.

Pri rednih sodiščih s šerjatskimi sodniki vred je osebja in sicer predsednikov in sodnikov 2232, tajnikov, sodniških pristavov in pripravnikov 1218, drugih osebja (arhivskih, pisarniških, zemljiško-knjižnih, zvanikov in služiteljev 4618), zvanikov, slug in dnevnarjev pa 2008, skupaj 10.076.

Državnih tožilcev je 79. Osebjia imajo: državni tožilci v namestnikih 212, pomožna osebja, pripravnikov, zvanikov in slug 155, nerazvrščenega pomožnega osebja 123, skupaj 490.

Sodišča v Belgradu, Zagrebu, Ljubljani, Skoplju, Sarajevu in Splitu imajo predsednika in 42 sodnikov, tajnika, pisarja itd., vsega skupaj 32, pomožnega reguliranega osebja je 14, nereguliranega 23, skupaj 111.

Kaznilnice je 11, osem med njimi za moške, dve za ženske in ena mešana. V vseh kaznilnicah je bilo 1. septembra t. l. 8170 kazencev, med njimi 7828 moških in 342 žensk. Upravo teh kaznilnic in izvedbo kazni izvaja 972 uradnikov in slug. Zavodov za vzgojo otrok in mladostnikov je 7 in v njih je danes 455 moških in 73 žensk. V teh številkah je vsebovano tudi osebje teh zavodov.

Verska uprava: Po členu 11 ustave se je naša država obvezala, da bo izdatke za verske namene razdelila med posamezne veroizpovedi v skladu s številom njihovih vernikov in v skladu z dejanskimi potrebami. Po dosedanjem proračunu je bilo predvidenih skupnih izdatkov za pravoslavno versko upravo 38.26 milijona din, za rimsko-katoliško 26.28 milijona din, za starokatoliško 378.420 din, za muslimansko 15.377.202, za evangeličansko in reformistično upravo 1.144.000 din in za židovsko versko upravo 1.131.220 din.

Razen gori-navedenih ustanov, ki bremene proračuna pravosodnega ministrstva, pride še ministrstvo samo s svojim osebjem. Delo, ki gre v pristojnost tega ministrstva, opravlja osebje v skupnem številu 12.098. Med njimi je 4854 uradnikov, 1692 uradniških pripravnikov, 2129 zvanikov, 1117 slug in 2396 ostalih nameščenecv, skupaj 12.098 oseb. Povečanje proračuna tega ministrstva je bilo potrebno zaradi povečanja uradniških prejemkov s znesku 11 milijonov din, zaradi namenovane ustanovitve novih sodišč v znesku 7.730.000 din, zaradi uveljavitve zakona o izvršitvi in zavarovanju na področju apelacijskih sodišč v Belgradu, Podgorici in Skoplju, dalje zaradi imenovanja treh apelacijskih sodišč v Podgorici, zaradi ustanovitve novega oddelka kasacijskega sodišča v Novem Sadu, zaradi imenovanja 46 novih švajcev-zvanikov na mesto odpoklicanih orožnikov v znesku 1.267.569 din.

Zvišanje gmočnih izdatkov ima tele vzroke: 1. ker so prišli v kaznilnice tega ministrstva vojaški obsojenci in obsojenci orožniki, katerih vzdrževanje je šlo doslej v breme vojnega ministrstva; 2. ker je mnogo občinskih uprav odklonilo plačevanje najemnine za poslopja okrožnih in okrajnih sodišč, 3. zaradi zvišanja cen kurjave itd. in 4. ker so bili dosedajni krediti za stroške kazenskega postopka absolutno nezadostni, kar je v marsičem oviralo mnoga sodišča pri pravilnem in pravečnem izvajanju kazenskega sodnega postopka, zaradi česar je tudi ugled sodstva zelo trpel.

S-predlaganimi povečanjmi bi se povečalo število uradništva in uslužbenstva tega ministrstva skupaj za 155 oseb.

Po ekipezuju pravosodnega ministra je govorilo več poslancev, med drugimi Gavran beg Kapetanović, za njim je dobil besedo Ivan Prekorski (JNS), ki je med drugim opozarjal pravosodnega ministra na preširoko opisovanje kriminalitete v dnevnem časopisu. Za tako poročevanje je Prekorski izjavil, da kvarno vpliva na mladino. V tem pogledu je predlagal ostrejšo cenzuro. Poslanec pa ni navajal, v katerem dnevniku v Sloveniji stalno na široko objavljajo taka poročila. Za Prekorskim je govoril Nikola Kabilan (Jugoslovanski klub), za njim Franc Zupančič (neodvisni klub), za njim Pavel Matice (JNS), za njim pa Karel Gajšek (JRZ).

Koristni predlogi pred finančnim odborom

Belgrad, 15. dec. m. Na seji večine finančnega odbora so obširno razpravljali o vprašanjih, ki se tičejo monopolne uprave. Pri tej priliki je posl. JRZ dr. Jurij Koce obširno atemeljaval obupno stanje staroupokojencev ljubljanske tobačne tovarne. Finančni minister je upošteval navedene razloge dr. Koceta in je zagotovil, da se to vprašanje pokojnih tobačnih upokojencev uredi že v finančnem zakonu za proračunsko leto 1938-1939.

Popoldne je bila seja plenuma skupščinskega finančnega odbora. Govorilo je več govornikov, med drugimi tudi poslanec dr. Koce. Govoril je o spremembah čl. 82, točke 11, zakona o neposrednih davkih, in sicer tako, da se osvo-bode davka investicije podjetij, ki so namenjene za socialne, zdravstvene in druge svrhe.

Glede samoupravnih hranilnic je dr. Koce predlagal, da se obnovi prejšnje stanje, to je, da se računa na rentabiliteto 10%.

Glede institucij odsekov za kontroliranje dohodkov v finančnem ministrstvu pravi, da ni potrebno za kontrolo dohodkov zasebnih podjetij, temveč za kontrolo dohodkov drugih ministrstev, zlasti državnih podjetij.

Posebno poudarja, da je najvažnejše vprašanje o uradniških plačah. Kar se tiče dnevnarjev, dr. Koce zahteva, da se mora najti možnost, da se oni dnevnarji, ki so že deset let dnevnarji, postavijo za zvanikične, če že ne morejo vsi.

Govoril je o davčnih osvoboditvah tujsko-prometnih ustanov ter zagovarjal ukinitve to-činskih taks. Finančnega ministra je prosil, naj da davčnim upravam navodila, naj do nadalj-njega prenehajo s prisilnimi izterjavami anui-tet za PAB oddane kmečke dolgovce. Ko govori o davkih na poslovni promet, predlaga, da se oproste davka na poslovni promet ljudje, ki so primorani klati živino zaradi nesreče.

V svojem govoru je poslanec Gajšek med dru-gim izjavil, da je vlada že zdavnaj izpolnila željo ljudstva po ustanovi več okrožnih in okrajnih so-dišč. Po predloženem zakonskem osnutku, ki je pred Narodno skupščino, bo Slovenija dobila še pet okrožnih sodišč. Samo v proračunu ni predlo-žene postavke za nje ter je baše pri prvem od-stavku za belgajsko apelacijo za to določen večji znesek za vsa nova sodišča. Pravosodnega mi-nistra prosil, naj tu napravi red in naj postavi vsako stvar na svoje mesto, da ne bomo imeli novih okrožnih sodišč brez osebja in brez pohištva. Go-vornik se zavzema za poslopje okrožnega sodišča v Celju. To sodišče se zida že od l. 1911, ko so podrli staro zgradbo okrožnega sodišča. Celjska občina je že dala na razpolago stavbišče 14.000 m² ter je napravila potrebne cestne zveze do tega prostora. Tudi je odredila 30.000 din za načrt in proračun, tako da so lokalne stvari urejene, zdaj pa je na vrsti država, da vstavi v novi proračun primeren znesek kot anuiteto za to stavbo. Seda-nja stavba, v kateri se nahaja celjsko okrožno so-dišče, je še taka, kot so jo pustili celjski grofje.

V svojih nadaljnjih izjavah je govornik omenjal zadevo, od katere Slovenci ne bodo nikdar odstopili, namreč, da se dovoli nalaganje pupilarnega denarja zo-pet v regulativne hranilnice. Zakon o istem zbornem postopku je že več ne pre-vidava in so ti členi leta 1934 š 160 črtani, kar se je zgodilo zaradi popolnega nerazumevanja stvari v senatu. Ta denar se je pri nas nalagal že 100 let v te denarne zavode in ni bila nikdar niti ena para izgubljena. Varstveniki so imeli od tega dobiček, ker so jim dajali večje obre-sti kot Drž. hipotekarna banka, ker se je denar obrestoval takoj od dneva vložitve in ne 14-dnevno, kot pri navedenem zavodu. Tudi poso-jičjemalci so plačevali manjše obresti ter prišli hitreje in ceneje do posojila. Končno je ta denar služil predvsem onemu okraju, kjer je bil na-ložen. Izročal pa se je lastnikom takoj, kakor hitro so prinesli v hranilnico tozadevne sodne sklepe. Ti zavodi so bili v Sloveniji blagodat naroda, kar so še v drugih državah, na primer v Českoslovaški.

Nadalje je govoril poslanec dr. Kraft (za-stopnik nemške manjšine) ter je ostro kritiziral uredbo o omejitvi prodaje posestev na mejah, predvsem v Sloveniji, in je pri tem navajal to-zadevno okrožnico bana dravske banovine dr. Natlačena. Ob tej priliki je vsa opozicija mo-rala ugotoviti, kako ban dravske banovine skrbi za nacionalne interese ter so zlasti srbski po-slanci videli dr. Natlačeno v popolnoma drugi luči, kakor so ga vsa leta slikali slovenski jeenesarji. Poslanci so opozorili pravosodnega ministra, kako postopajo avstrijske oblasti po-sebno na Koroškem s tamošnjimi Slovenci. Tako je na primer v Avstriji prepovedano jugoslo-vanskim državljanom, da kupujejo na ozemlju Avstrije kakršnekoli nepremičnine. Ukrepji ju-goslovanske zakonodaje proti Nemcem se nika-kor ne dajo primerjati s strogostjo ukrepov, ki se izvajajo proti koroškim Slovincem v Avstriji.

Po zavzetju Nankinga

Japonska prestolnica Tokio je v zastavih Japonske cene so zavzele novo prestolnico Ki-tajske Nanking, sedež kitajske vlade Kuomintanga in sedež vrhovnega poveljnika kitajske vojske Cankajsa. Kakšen bo razvoj kitajsko-japonske vojne po zavzetju glavnega mesta?

Nobenega dvoma ni, da so Japonci pričako-vali, da bo Cankajšek ali že pred zavzetjem pre-stolnice ali pa takoj po njenem padcu ponudil pogoje za mir. Japonska diplomacija je stori-la vse, da bi ali z obljubami ali z grožnjami na-gnila Kitajce h kapitulaciji. Tako bi mogli Japo-nci zaključiti vojni pohod, ki je za nje vedno dražji in čeprav zmagovit, vedno bolj tvega-v. Brez posebnega navdušenja morajo Japonci gle-dati, kako se vojna ekspedicija podaljšuje iz meseca v mesec. Kajti nekatere surovine, ki jih potrebuje vojska, postajajo redke in drage, to je predvsem petrolej in bombaž. Pretekli teden je bila japonska vlada prisiljena, da je izdala nekaj strogih izjemnih odredb: kontrolo nad kupčevanjem z devizami, prepoved izvažanja kapitala in zaplamba japonskih vlog v inozem-skih bankah.

Pa tudi v osvojenih delih Kitajske so Japo-nci nastopili z daljnosežnimi odredbami. Naj-prvo so proglasili, da po padcu Nankinga Can-kajškova vlada ni več zakonita vlada Kitajske, ampak le še krajevna značaja. Japonski listi tudi pišejo, da je sedaj naloga Japoncev, da na novo organizirajo Kitajsko.

Iz vsega tega je razvidno, da japonska ar-

Finančnega ministra opozarja, da se pone-kod davčne uprave držijo njegovih navodil, da se prisilno izterjavanje ne sme vršiti na gospo-darsko škodo davkoplačevalca. Glede inozem-skih agentov, ki so zdaj pavšalno obdavčeni s 1000 din letno, pravi, da imamo dovolj domačih sposobnih trgovskih potnikov, zato naj se tuji potniki občneje obdavčijo, kar je finančni minister tudi sprejel.

Grški kralj v Belgradu

Belgrad, 15. dec. AA. Danes ob 10 se je na povratku iz tujine v Atene ustavil v Belgradu grški kralj Jurij II. Na postaji so visokega gosta sprejeli Nj. kr. Vis. knez namestnik, grški poslu-nik z gospo in osebjem poslanstva, minister dvor-a, prvi adjutant, maršal dvora in upravnik dvora. Po pozdravih sia se kralj Jurij II. in Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle odpeljala v Beli dvor.

Osebnosti

Belgrad, 16. dec. m. S kraljevim ukazom je po-stavljen za vet. inspektorja na banski upravi do-navske banovine v 4. pol. skup. 2. stop. dr. Franjo Vebić, vet. svetnik banke uprave donavske banovine. V 6. skup. so napredovali voditelji zemljiške knjige Matija Mežarić iz Maribora, Josip Med-ved iz Ljubljane, Ivan Barbić iz Novoga mesta. Za pisarniške uradnike 6. skup. so imenovani višji sodni pisarniški oficiali: Mihael Viseočnik iz Mari-bora, Franc Ivačić iz Krškega, Viktor Nemec iz Murske Sobote, Drago Preželj iz Metlike, Metod Sprogar iz Slov. Bistrice, Franc Lozar iz Novoga mesta, Drago Segula v Kamniku, Franc Blagofin-šek iz Celja. Za referenta pri drž. svetu v Bel-gradu je imenovan Zdenko Vertovšek, sodnik v Brežicah.

Newyork, 16. dec. AA. Stefan: Določeno je, da bodo manevri ameriškega vojnega brodovja v marcu okoli Havajskih otokov.

Izvajanje razširjenega zavarov. nameščenecv

Belgrad, 16. dec. AA. Pokojninski zavod za nameščenecv v Ljubljani je izdal tole poročilo: Pokojninski zavod za nameščenecv v Ljubljani, ki bo začel, dokler se ne uredi samostojni pokojninski zavodi, vodil to funkcijo za vsa država, je dobil potrebne formularje za prijave in navodila in jih bo te dni razposlal delo-dajalcem preko okrožnih uradov za zavarovanje delavcev, preko blagajne »Merkurja«, belgraj-ske trgovske mladine in glavnih bratovskih skladnic. Da ne bo nastala zmeda, ter da ne bo oteženo nadzorstvo prijavljanja, ne ba Po-kojninski zavod poslal formularjev tistim delo-dajalcem, ki so se že obrnili neposredno do nje-ga, temveč jih bodo tudi oni dobili preko gori-navedenih uradov, ki bodo poslali Pokojninskemu zavodu seznam vseh delodajalcev in posla-nih formularjev. Po prvi prijavi se bodo dobivali formularji tudi neposredno pri Pokojninskem zavodu v Ljubljani. Nanj naj se naslavljajo tudi vsi dopisi, v kolikor se ne nanašajo na pošilja-nje prvih formularjev. Za plačilo prispevkov bo Pokojninski zavod priložil svojim sklepom o zavarovanju svoje poštne položnice, ki jih ima za delodajalce zunaj bivše Slovenije in Dalmacije.

Zelo primerna BOŽIČNA DARILA!

Največja izbira!

Oglejte si naše izložbe!

A. & E. SKABERNÉ LJUBLJANA

Telefon 22-21 KINO UNION Telefon 22-21

Splošno priznanje, da je film „Dobrotnik človeštva“ LOUIS PRATEUR najbolje delo, ki je prikazano na platnu v Ljubljani. Ne zamudite torej priložnosti, da si ga ogledate. Danes zaradi koncerta predstava samo ob 16. uri. Večerni predstavi odpadeta.

Odbor za postavitve spomenika kralju Aleksandru odstopil, kr. banska uprava je imenovala upravitelja in svetovalce

Po smrti Viteškega Kralja Aleksandra I. Zedinitelja se je v Ljubljani sestel odbor z na-menom, da po vsej banovini nabira prispevke za postavitev spomenika pokojnemu vladarju. Akecija je zbrala nad poldrug milijon dinarjev.

Dne 16. decembra 1937 je šest članov nave-denega odbora, in sicer predsednik, dva pod-predsednika, glavni tajnik, tajnik in en član, podalo ostavko na svoje položaje v roke gospoda bana. Ker tako okrajni odbor ne more poslo-vati in da bi se uspehi rodoljubnega in vsega priznanja vrednega dela dosedanjih funkci-onarjev zavarovali ter se njihova akcija uspešno nadaljevala in končala, je gospod ban poveril akcijo za postavitev spomenika Viteškemu Kra-lju Aleksandru I. Zedinitelju v obsegu, v kate-rem jo je doslej vršil odbor, gospodu dr. Ste-letu Francu, izrednemu univerzitetnemu profesorju v Ljubljani, kot upravitelju. Za sve-tovalce pa so bili imenovani gospodje: Zupančič Oton, upravnik Narodnega gledališča v Ljub-ljani, dr. Meršol Valentina, predsednik zdravni-ške zbornice v Ljubljani, dr. Egon Stare, odvet-nik v Ljubljani, Jelačin Ivan, predsednik Zbor-nice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, Josip Wester, upokojeni šol. nadzornik v Ljub-ljani, in Kranjčec Silvo, profesor v Ljubljani.

Iz pisarne kr. banske uprave dravske banovine v Ljubljani, 16. decembra 1937.

Banovinska trošarina na vino in žganje

Finančni minister je na podlagi odstavka 1 š 23 finančnega zakona za leto 1937/1938, odstavka 3 š 19 uredbe o izvedbi javnih del iz leta 1934 pred-pisal pravilnik o višini in načinu pobiranja ter kontroli pri plačevanju banovinskih trošarin na vi-no in žganje. Po tem pravilniku se banovinska trošarina, ki jo določa odstavek 3 š 19 uredbe o izvedbi javnih del, lahko plačuje takole: Na 1 liter vina največ do 1 din. Vinski most se smatra kot vino pričeni od 12. novembra vsakega leta. Na 1 liter šampanja in drugega penecnega se vina naj-več do 5 din. Na vino, ki se uvaža iz tujine, se plačuje na račun države in banovinsko trošarino za liter 2 din. Na 1 hl stopnja žganja se plačuje trošarine največ 5 din. Za žganje, ki se uvaža iz tujine, se plačuje za 1 hl stopnja 20 din. Troša-rina na vino se plačuje pri prodaji ali pri odstupu za protislužbe denarne vrednosti za neposredno potrošnjo ali prodajo na drobno in na žganje, ki se proizvaža iz kupljenih ali iz lastnih in kupljenih surov. Vsako vino, ki se razpošilja v količini nad 10 litrov, mora biti opremljeno s transportnim listkom. Isto velja za žganje v količini nad 3 litre. Pošiljalec mora pred transportom predložiti pri-etojnomu oddelku finančne kontrole, če ta oddelk ni več kakor 4 km oddaljen, v nasprotnem prime-ru pa občni prijavo, v kateri mora navesti ime in priimek pošiljalca, dalje količino vina ali žganja in označbo transportnega sredstva. Vsi pridelo-valci vina in žganja, brez ozira na to, naj pridelu-jejo vino in žganje iz lastnih sredstev ali iz kakšnih nabavljenih surov, oziroma če vodijo trgovino z alkoholnimi pijačami na veliko ali na drobno, mo-rajo dostaviti oddelku finančne kontrole v roku 24 ur točno kontrolo pridelanega vina ali žganja. Trgovcem z alkoholom, ki so istočasno tudi izde-lovalci teh pijač, se dovoljujejo za hišno uporabo brez plačila trošarine, od tistega pridelka letno za vsakega odraslega hišnega člana, ki je starejši od 18 let, in še za služinčad, 100 litrov vina. Če je šte-tilo članov 8 ali še več, tedaj se za vsakega na-daljnega člana po 50 litrov. Količina žganja, ki je pridelana iz lastnega pridelka, se lahko brez trošarine dovoli za hišno uporabo, ki znaša do 5 članov družine in hišne služinčad, starih nad 18 let, 25 hl stopenj alkohola, čez 5 članov pa 50 hl stopenj al-koehola. Proizvajalci, ki se hočejo okoristiti s to olajšavo, morajo predložiti pristojnemu oddelku finančne kontrole posebne prijave. Na koncu pri-naša pravilnik kazenske odredbe. Pravilnik je sto-pil v veljavo 15. decembra. Obvezno moč dobi, ko bo finančni minister odobril banovinam način pla-čevanja trošarine.

Železniška zveza Koprivnica-Varaždin vzpostavljena

Zagreb, 16. decembra, b. Končno je bila da-nes izročena prometu nova železniška proga Koprivnica-Varaždin, ki so jo zelo dolgo delali. Zaradi tega sta vsa Podravina in Hrvaško Za-gorje danes v slovesnem razpoloženju. Ob 9.30 so prišli posebni vlaki, okrašeni z zastavami, na ko-privniški postaji. Z enim izmed njih so prispeli prometni minister dr. Spaho, trgovinski minister dr. Vrbanić, Franc Lelica ter dr. Krek, dalje predsednik senata dr. Veljko Mažuranić, pomoč-nik prometnega ministra g. Snelter in ostali pre-dstavniki oblasti s častnikarji. Hrvaški metropolit dr. Alojzij Stepinac je ob asistenci kanonika Pavunića blagoslovil novo progo. Nato je imel minister Spaho govor, v katerem je poudaril po-men te proge. Ko je končal svoj govor, je odplo-salac Nj. Vel. kralja, divizijski general Antić, presekal trak z besedami: »V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. otvarjam progo Koprivnica-Varaždin z željo, da najkoristneje služi svojemu namenu.« Po uradni otvoritvi so šli vsi v zgradbo carinarne, kjer jim je bil prirejen zajtrk. Ob 10.35 je odpeljal iz Koprivnice poseben vlak, ki je prišel v Ljubreg ob 11.16. Tam je imel mi-nister dr. Miha Krek v odgovoru na pozdrav žu-pana slovesen govor. Ob 12.10 je vlak odpeljal v Varaždin, kjer je župan goste sprejel in pozdravil. Zahvalil se mu je minister za trgovino in indu-strijo dr. Milan Vrbanić. Po prihodu vlaka z gosti iz Koprivnice je privozil po novi progi zastojni-karski izletniški vlak, v katerem je bilo nabito polno ljudstva.

Z ljubljanske univerze:

Težave prirodozlovnih oddelkov

V eklopu slovenskih družabnih in kulturnih vprašanj, ki vrejo v današnjih dneh, je poseben kompleks šele zmerom neresen, pa poznan sicer, ki zadeva naše znanstvene zavode z vsem onim, s čimer je povezano delo na takšnih ustanovah. Zlasti pa režejo v živo razmere v naših prirodozlovnih institutih, ki pripadajo filozofski fakulteti. Da stvar takoj točno določimo: v ospredje sili z vso nujnostjo rešitve vprašanje, ki se tiče prostora.

Vemo, da so slovenska vseučilišča nastanili v nekdanjem deželnem dvorcu, toda malokdo se pri tem domeli, kako malo primerni so prav za prav pisarniški in stanovanjski prostori za potrebe znanstvenega dela. V posebni meri velja to zlasti za tisto delo, ki je kakor vse prirodozlovnosti pogojeno predvsem v zadostni in pravilni opremljenosti, v ugodni razporeditvi in vzdrževanju pomožnih sredstev, aparature, instrumentarja, zbirke, knjižnice, skratka vsega onega, kar potrebuje eksperiment, opazovanje in znanstveno delo ob tem. Vseučiliški instituti kot znanstveni in poučni zavodi obenem so vendar organizirana središča, ki služijo čistemu znanstvenemu prizadevanju in hkrati vzgoji znanstvenega ter prav tako voditeljskega naraščaja narodovega. Odkar obstaja naše vseučilišče, se je sicer izpolnjevalo število delovnih sil in v neki meri tudi oprema, toda prostori so ostali zmerom isti in zdaj grozijo zadušiti ves nadaljnji razvoj in ga onemogočiti. Kdor je šel kdaj ekozi hodnike in kabinete, ki pripadajo prirodozlovnim oddelkom, ter je opazoval vso to gnečo miz, omar, zabojev, stolov, instrumentov, zbirke, klopi in ljudi zraven, ta se pri najbolj vestnem popisovanju izpostavlja nevarnosti, da mu bodo očitali karikiranje in pretiravanje. Toda stvar je preveč resna in žalibog le prerisnina.

Ze prihod na hodnik prevzame obiskovalca. Najprej se človek domeli, da je zašel v časovno skladišče in kar s strahom gre mimo vsega, ker nikoli ne ve, kaj se bo zrušilo za njim ali kam bo udaril. Stopi v sobe in se lahko ogledaš stene: lepe štukature, to je res, toda kaj je vse v etiki natlačeno v sobi, kjer delata profesor! Prostori za asistente so ali pa niso, kakor že pojmuje človek vso stvar. Ob stenah v zoološkem oddelku hranijo omare dragocene zbirke v steklenih posodah. Toda tako je vse nabito in natlačeno, da ni in ne more biti nobenega razgleda in pregleda. Študent ne more ničesar opazovati, in kar kdo potrebuje, mora za vsako najmanjšo stvar trošiti mnogo časa in truda, preden se prebije do stvari, ki jo potrebuje. Edinstvena je temnica, ki jo ima geološko-paleontološki institut. Postavljena je kar v ozkem prostoru dvojnih vrat in služi zraven še za shrambo raznih kart, v sosedstvu na drugi strani pa je predavalnica druge fakultete, ki potrebuje tišino in mir za časa predavanja. Tako je delo v temnici z vseh strani zagrajeno in omejeno, ker je treba upoštevati vse polno ozir. Botanični institut, ki je zasedel nekdanjo sobo, kuhinjo, kopalnico in del hodnika, ima kar v tem hodniku postavljene mize, kjer opravljajo svoje delo študenti. Pri tem se lahko spomimo samo na zdravstveno stran takšnih razmer. Prav nič bolje se ne godi geografskemu oddelku. Zasmaje se, kdor zve, da si isti stol in mizo v časovni zaporednosti delita sluga in pomožna učiteljska moč.

Takšne so torej razmere v prirodozlovnih institutih, otipljive že na prvi, najbolj površni pogled. Naravnost porazen je pogled v knjižnico, ki jo ima zoološki institut. Ko bi ne bilo zasebnih darovalcev, bi ne zmogla niti polic za knjige. Pri tem pa ni nobenih sredstev, da bi dali vezati najbolj važne zvezke znanstvene literature. Predvsem pa moramo imeti pred očmi, da igrajo odločilno

vlogo pri presoji važnosti prostorov tudi tiste posebne potrebe, ki izhajajo iz svojevrstnosti teh prirodozlovnih oddelkov. Tako je v prvi vrsti potreben prost dostop ob vsakem času, saj imajo tu v veliki meri opravka z življenjem in njega spremembami. V današnjih razmerah je skoraj v posmeh tistih nekaj akvarijev in terarijev, kjer jim še poleti življenje zamre. V prostorih, kakršni so zdaj, zmerom preti nevarnost požara, saj je vse polno posod z bencinom in alkoholom, obenem pa so ob vsaki priliki v pogonu električni in plinski aparati. Takšne so že zunanje okoliščine, ki silijo in kličejo po novi zgradbi.

Odgovorni vseučiliški krogi so se že pred nekaj časa pobrigali in sprožili to vprašanje. Pred dvema letoma je menda arhitekt prof. Vurnik sestavil načrt za novo zgradbo in jo projektiral, toda doslej še ni bilo kredita zanjo. Zdaj je pač že skrajni čas, da se ti načrti realizirajo. Samo tako, da dobijo ti instituti svoje lastne prostore, ki bodo zgrajeni in razporejeni tako, kakor ustreza njihovi svojevrstnosti, bo lahko uspevalo in se razvijalo znanstveno delo. Zato upravičeno upajo slovenski prirodozlovniki, ki so v 17. letih publicirali čez 150 znanstvenih del doma in v inozemstvu, da bo rešeno to vprašanje v prid znanstvenemu delu in vzgoji naraščaja. Tako pač ne gre več naprej, to lahko vidi vsak laik, saj neprestane zadrege s prostorom, kjer je treba zmerom vse umikati, drug drugemu prepuščati mesto, delati po hodnikih in med zaboji, ovira ne samo dobro voljo in požrtvovalnost, temveč tudi sleherni redno in pravilno delo.

Znanstvenike in naraščaj imamo, tudi nekaj opreme in lahko pokažemo na lepe uspehe, zato pač ni nobene pomisleka vredne stvari, da bi država ne omogočila projektirane zgradbe. Stvar je tako pereča, da je zadeva neodložljiva in neposredno nujna.

Za organizacijo boja proti jetiki

Važna socialno-politična anketa v Mariboru

Maribor, 16. decembra. Naša država je polagoma sledi za drugimi naprednimi sosedji zlasti na zdravstvenem polju. Posebno v pogledu organizirane borbe proti najhujši socialni bolezni — jetiki, smo že zelo zaostali, dasi se je v tem pogledu v Sloveniji v zadnjih letih veliko naredilo. Posebno Maribor je dosegal prednjačil v tem pogledu: prvi si je osvojil v državi svojo protituberkulozno ligo, prvi je začel z zbirko za zgradbo azila za jetične ter je žrtvoval v te namene že zelo veliko. Da pa bi se postavila borba proti jetiki na širšo podlago ter bi zajela vse plasti naroda, se je na iniciativno banke uprave in mariborske PT lige vršila snoči posebna anketa, katere so se udeležili poleg zdravnikov in predstavnikov PT lig s področja bivše mariborske oblasti tudi zastopniki delavskih in obrtniških strokovnih organizacij.

Anketo je začel predsednik PT lige šol. nadzornik Alt, za njim pa je šel san. inšpektor dr. Jurček podal kratek historiat borbe proti tuberkulozi v Mariboru, ki se vrši v okviru PT lige že 15 let. Glavni referat je imel primarij zdravilišča Golnika dr. Neubauer. Obširno in pregledno je podal sliko organizirane borbe proti jetiki v drugih državah ter konstatiral, da smo v tem pogledu v Evropi žal na zadnjem mestu. V kratkih obrisih je očitno, kako bi se morala organizirati ta borba pri nas, tako da bi zajela najširše narodne plasti, ker je le potem uspeh zajamčen. — Primarij mariborske bolnišnice dr. Radšel je nato v svojem referatu obravnaval vprašanje razširjenja oddelka za tuberkulozo v mariborski bolnišnici, ki je sedaj odločno premajhen ter ima samo 34 postelj. — Zelo zanimivo je bilo predavanje vodje državnega protituberkuloznega dispanzerja v Mariboru dr. Varla, ki je na podlagi obširne statistike podal vznemirljivo sliko obsega tuberkuloznih bolezni v Mariboru in umrljivosti za jetiko. V 9 letih je zahlevala tuberkuloza samo med mariborskimi meščani 837 smrtnih žrtev! PT liga v Mariboru je letos izvedla preiskavo vseh šolskih otrok z ozirrom na razpoloženje za bolelost na jetiki. Vsega skupaj se je izvršilo 2500 preiskav s tuberkulin-akim preparatom ter se je pri tem ugotovilo, da je 34% vseh teh otrok že okuženih. S tem se seveda ni rečeno, da bolujejo, ali da bodo oboleni za tuberkulozo, vendar je nevarnost za nje velika.

Govorili so po zaključnih referatih še dr. Vrtovce v imenu Higienškega zavoda v Ljubljani, ravnatelj OUZD dr. Bohinjec, stolni in mestni župnik msgr. Umek in še nekateri drugi. V splošnem je ta anketa podala razveseljivo sliko, da je zlasti v Mariboru razumevanje za organizirano borbo proti tuberkulozi v zadnjih letih po zaslugi živahne in smotrene propagande PT lige zelo porastlo. Potrebno bo samo to propagando še posplo-

Malo Vima na mokro krpo, dobro zmiti in vse v hiši se bo svetilo od čistote.

Izjava

Zvedel sem, da je poročalo »Jutro«: z dne 14. t. m., da je v Šmartnu v Tuhinju pri občinskih volitvah dne 12. decembra 1937 zmagala lista JNS, češ da sem podpisani nosilec te liste član okrajnega odbora stranke JNS.

Ker bi bila ta notica primerna kvečjemu za 1. april in ne za 14. december, zato izjavljam, da nisem sedaj, nisem bil prej in nikdar nočem biti pristaš stranke JNS, temveč sem bil vedno zvest pristaš bivše SLS in sem sedaj pristaš JRZ in celo tajnik krajevne organizacije JRZ.

Vsi odborniki in njihovi namestniki izvoljene moje liste so pristaši JRZ. Ker sem kandidiral in zmagal s svojo listo pod naslovom JRZ in ne kakor je »Jutro«: poročalo, je s tem dovolj dokazano.

Šmartno v Tuhinju, dne 15. decembra 1937.

Jeras Pavel, novoizvoljeni župan.

Ponarejevalec denarja prijet

St. Jernej, 15. decembra.

Dne 10. t. m. je »Slovenec«: poročal, da so orožniki na Raki izsledili več ponarejevalcev denarja in jih odpeljali v zapore. Po daljšem zaslišanju pa so ponarejevalci izdali, da imajo pomočnika tudi v osebi sodavčarja Drnovška, ki je tudi doma z Rake, a je zadnji čas skupno z ženo stanoval pri postojniku Kromarju mlajšem na Rojahn.

Orožniki so se napotili k Drnovški, da izvrše hišno preiskavo. Sprejela jih je žena z nasmehom na ustnicah in cigično dovolila, češ, le iščite, saj naši itak ne boste ničesar. Ko pa je končno videla, da orožniki z vso natančnostjo izvršujejo preiskavo, se je le prestrašila, stopila k postelji in pročila, naj ji dovolijo malo leči, ker da ji je slabo. Orožniki ji seveda te želje niso izpolnili, temveč so takoj pričeli preiskovati tudi posteljo. In res, v postelji so našli vso pripravo za izdelovanje denarja, nekaj materiala in več izgotovljenih kovancev po 10 din. Pa so se orožniki nasmešili ob zanimivi najdbi, se galantno poklonili gospej in rekli: »No, gospa, sedaj pa lahko ležete, če vam je še slabo.«

Mladega ponarejevalca Drnovška so aretirali in odpeljali v zapore. Kovance je izdeloval iz zapiraveč od sifonskih steklenic, in sicer tako dobro, da se le po zvenku ločijo od pravih. Glede razpečavanja pa si ljudje šepetajo in tolmačijo najrazličnejše možnosti, natančna dejstva pa bo prinesla na dan šele sodna obravnava.

Tekom zadnjih par let smo doživeli v naši dolini več slučajev ponarejanja denarja, vendar so se vsi poskusi žalostno končali, tako da nekateri ponarejevalci še sedaj delajo pokoro za zamreženimi okni.

Z njim ali brez njega? Tako se vprašate ljudi Vi, če hočete svoje srce in živce varovati. Zakaj z njim, ko kava Hag brez kofeina daje popolen užitek najplemenitejše višinske kave? Kava Hag prija vedno, celo pozno zvečer, ker ji je odvzel kofein.

Nevaren človek...

Prvo srečanje z nadškofofom dr. Baurom

Po peti ali šesti šoli je bilo. Vsekakor sem bil že na višji gimnaziji. Mati so mi dali — ker sem dobro »zdelal«, zraven pa še sitnarji, da bi kot študent vendar le moral napraviti kako študentovsko potovanje — dali so mi, pravim, po etarem pet goldinarjev — po novem deset kron. Da se me odkrižajo, pa tudi, da mi malo veselja naredi. In vstalo je veliko vprašanje: Kam?

Kam? — Na Hrvaško pojdemo, namreč jaz in goldinarji, v Zagreb, da vidimo, kako je dol med brati. Saj sem jih že do tedaj poznal, ko so včasih prignali suhe »buse«, da smo katero kupili, jo porédili in nazadnje zaklali, meso pojedli, še več ga pa nasolili in posušili. Pa tudi utrjuje, lačne »pure«: so se včasih skoz vase opotekale; ali pa so poganjali hude, pa tudi hudo shujšane hrvaške evinje, ki so jih gospodarji včasih kupovali in hitro »porédili«.

Pa pustimo vse drugo in recimo, da smo že v Zagrebu. Kam v Zagrebu, da zremo kaj novega, imenitnega?

»Sabor«: je, so mi pravili. Dobro! Pa v sabor! Na tronu je sedel tedanji hrvaški ban Khuen-Hedervary, v poslanskih klopih je stal mlad, vitek, črn duhovnik in ognjevit govoril zoper nasilno vladno, napadal bana in ga delal odgovornega za volitve, ki morda še ni bilo tako dolgo, da so bile.

Vsega seveda več ne vem. Nekateri reči sem si pa le dobro v spominu ohranil. Takele so bile volitve — je s srditim ognjem popisoval.

Na vse volitve, ki so oblasti zanje vedele, da bodo le volili zoper vladno, so »pandurji«: (žandarji) pazili ko risi. Če je tak kmet n. pr. šel ponoči z

gorečo trsko ali nezavarovano lučjo — léščerbo — izpod strehe — in kateri hrvaški kmet tega ni naredil? — ga je oprezujoči pandur brž zapisal. Prav tako takega, ki je zapregel konja, pa od vprege šel v hišo ali shrambo ali skedenj kaj iskat — kateri kmet pa vpreženega konja na domačem dvorišču ne pusti kar skoraj dan za dnem samega, brez varstva? — Tudi ta je prišel v črne bukve. In za vsako podobno protipostavno dejanje. Tako, da so bile cele vase kar vse »zapisane«.

Vsi taki grešniki — hudodelci — so bili obsojeni na en dan zapora. Toda zapri! kaj takrat niso nobenega. Pač pa, ko je prišel volivni dan. Kar po skednjih, po šupah, po svinjakihi so svoje prestopke »odsedeli«. Pri takih volitvah zmagati za vladno seveda ni bila nikakva umetnost. Med poslušavci na galeriji je kakor za daljnimi gorami pritaženo pogrmevalo. Videl sem pa, da je šlo vse le bolj s strahom. Tudi sam sem venomer bolj korajžno pomagal.

Ko je pa govornik mogočno, erce prevzemajoče končal: »Kot duhovnik in kristjan našemu banu ne želim prav nič hudega; nasprotno: želim mu vso srečo pri denarju, vso srečo pri družini; želim mu dolgo življenje, želim uspeha pri vsem poštenem delu, pri vsem tem pa — je s povzdignjenim glasom dejal — »nad vse želim eno: da njega kselelenca gospod ban iz naše predrage, prelepe Hrvatske čimprej izgine!«: — takrat se je navdušenje, ki je že ves čas kipevalo, v meni utrgalo ko plaz: v roke sem udaril, živio, živio! utrgal, pa mi je krič obetal v goltancu: krepka roka me je zgrabila za tilnik in oster šepet mi je pihnil v uho:

»Šuti, žabo! — Zaba — molči!«

Skušal sem se izviti, pa sem komaj toliko mogel glavo okreniti, da sem nad seboj zagledal hud obraz srditega pandurja — dolgi jari junaški brki

so mu viseli izpod nosa in padali na polmesec, ki se mu je bleščal pod vratom.

Pa me je tiral po galerijskih hodnikih na stopnice: »Čakaj, jaz ti pokažem, kaj se pravi zoper bana kričati...!«

Pa še druge reči mi je pravil in grdo gledal in me s seboj vlekel. Toliko sem vedel, da greva na policijo; in to mi je bilo kakor v blisku jasno: če prideva na policijo skup, se mi bo zelo slabo godilo.

Z gimnazije me spode, iz Alojzijevega bom moral, štipendijo zgubim — 204 goldinarje: za tisti čas prečudno lepi denarci — duhovnik ne bom nikdar — in kaj poreko moja mati, uboga vdova? In dobri župnik Golobič, ki sem ga tako rad imel, on je pa na mene — kakor sem čutil — bil kar ponosen kakor oče na svojega sina — kar me je tako podžigalo — in resnobni, slovesni Vavken, ki sem mu bil tako hvaležen, da mi je dovolil, da sem pri popoldanjem opravilu namesto njega orglal...?

Kakor da se ves svet pogrzuje pod meno. — Vsaka stopinja po stopnicah dol mi je bila kakor da padam v brezdanji prepad, iz katerega ni rešitve. Pa hudega spremlevalca le pogledam. In zadelo se mi je, da se srditega bolj nareja, kakor je res; in še tega se zavem, da me njegovi jari brki ne morejo ugrizniti, še manj pobosti. In začnem se iz brezdana reševati:

»Gospodine pandure,«: sem lomil zagrebščino, »ja sam stranski čovjek.«: Te besede sem v Zagrebu že ujel, pa sem si z njimi brž začel pomagati. »Nisem vedel, da v hrvaškem saboru ne smem nič vzklikniti. Veste«: — tako sem malo po kransko, malo po zagrebško nadaljeval — »veste, pri nas v Ljubljani gremo tudi v sabor (deželni zbor); am-

pak tam lahko ploskamo, pa tudi zavpijemo...«

Seveda deželnega zbora dotlej nisem videl — In še sem mu brž ganljivo, pa po pravici, pripovedoval, kakšna nesreča me zadene, če me on pelje pred oblast. Naj se usmili vsaj moje uboge matere, vdove; kaj bo sirota počela, saj od žalosti zboli...?

Poslušal me je. Ko od strahu in bliskovito naglega pripovedovanja ves zasopel obetanem, me z narejenim strašno jeznim pogledom premeri od pete do vrha, me mogočno stres, pa mi s povzdignjenim kazalcem slovesno reče: »Pa dobro! Pa da mi nikad više ne dodješ u sabor. Još jedamput — onda...«: In obljubil sem mu in obljubo še danes držim in upam, da jo bom do entri. — Za konec prijaznega razgovora mi je dal še sijajno bronco, da sem se po stopnicah kar opotekel. — Sijajna je bila — vseh drugih skup nisem bil tako vesel kakor te... Za ves svet bi je ne bil zamenjal. —

Tako sva se z Baurom srečala prvič. Ko sva se srečala drugič — na Jegličevi bierni maši je bilo — sva si pri slavnostnem kosilu sedela nasproti. Pa sem mu ta dogodek iz svoje, pa tudi njegove mladosti pripovedoval.

Vesel je bil, smejal se je, da si je brisal naočnike; ko smo v Djakovo lansko leto po Vseh svetih blagoslovljali nove veličastne orgle, je zahteval, naj zgodbo povem vsem gostom kot dokaz na pripombo djakovskega škofa dr. Askamovića, da je nadškof dr. Bauer zares »vrlo opasan čovjek«. Kajpada, če mi je pa en sam njegov govor vse življenje že naprej skoraj uničil, takorekoč v kali zatrl.

Pa se je dobrodušno posmejal in pobahal: »Da, da! Zaradi mene in mojih nastopov je že marsikdo prišel v velike težave! Niste bili prvi, pa tudi zadnji ne!«

Dr. K.

Drobne novice

Koledar

Petek, 17. decembra: Kvatre, Lazar, škof; Vina, devica, Ščip ob 19.32. Herschel napoveduje sneg in dež.

Sobota, 18. decembra: Kvatre, Gracijan, škof; Teotim.

Novi grobovi

† Iz Clevelanda je došel večer žalosten brzojav. V sredo popoldne je po kratkem bolehanju umrl g. Peter Bizjak, doma iz Vižmarjev pri St. Vidu nad Ljubljano. V Ameriki je bival nad 26 let. Znan je bil, kakor Bizjakovi sploh, po kristalno čistemu značaju in neumornem delu za cerkev, blagor bližnjega in slovensko stvar. Slovensko zemljo je ljubil iz dna srca. Kadar je govoril o Sloveniji, ni pozabil omeniti tudi prelepe Šmarne gore, ki jo je želel vsaj enkrat še v življenju videti. Njegova izguba pomenja zelo hud udarec za clevelandске Slovence, še posebno za faro Newburg in za domače v starem kraju, ki jih je izredno ljubil. Naj mu sveti večna luč! Lahka mu tuja zemlja!

† V Kočevju je umrl gospod Roman Koritnik, trgovec in hišni posestnik. Pogreb bo danes ob 3 popoldne. Blag mu spomin! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Na zlato nedeljo

vas vabi na obisk naša

stalna božična razstava

Keramika: mocca-servisi od 120 Din naprej, čajni servisi od 230 Din naprej — krasno ročno slikani.

Steklo: Likerni servisi od 19 Din naprej, vinski servisi od 45 Din naprej, kozarci od 1 Din dalje.

F. KOLMANN LIUBLJANA
Mestni trg

— Božični dar za naše izseljene sprejema zopet Prosvetna zveza v teh dneh. Vljudno prosimo, da pregledate svoje knjižne zbirke, od katerih odstopite vsaj po eno knjigo za slovenske izseljence. Slovenska knjiga je zlasti v tujini dragocen spomin na domovino, na starše in sorodnike, je pa obenem neprecenljiv duševni zaklad. Kdor pozna življenje naših delavcev v južnih krajih naše države ali onih v Franciji, Belgiji, Holandiji in Nemčiji, ve, kako hrepene po domači besedi, zlasti tiskani. Usmilimo se tudi številnih bolnikov, ki leže po tujih bolnišnicah, kjer zaman povprašujejo po slovenskem čitju. Naša narodna zavednost, naš socialni čut nas silita, da pošljemo v obliki knjig, revij, listov, božični dar našim izseljencem. Vse to sprejema Prosvetna zveza na Miklošičev c. 7 od 8 do 12 in od 2 do 7 zvečer.

— I. velika državna razstava malih živali v Beogradu bo pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kraljice Marije in pod predsedstvom kmet. ministra dr. Svetozarja Stankovića od 16. do 20. decembra 1937 in jo prireja ministrstvo za kmetijstvo. Poleg ostalih banovin je zastopana tudi dravska banovina po kr. banski upravi z našo štajersko kosovo, ostalo perutnino in druge male živali pa je organizirala Zveza društev rejcev malih živali in železniška zadruga iz Ljubljane. Kot delegat rejcev malih živali dravske banovine je bil določen gospod Inkret Alfonz, tajnik Zveze društev rejcev malih živali v Ljubljani.

Trgovci!

Zlata nedelja

bo pokazala, da

ste imeli prav:

OGLASI V SLOVENCU
ZALEŽEJO!

— Za slepe otroke. V počastitev spomina pok. podmaršala g. I. Tomšeta iz Ljubljane je darovala rodbina Jeglič iz Trbovelj zavodu za slepe deco v Kočevju din 200. Za božično slepih otrokom so darovali: g. Josip Brus iz Logatca din 200, g. Selovin iz Ljubljane ob priliki svoje 60. letnice din 200, ga. Ivana Verbičeva iz Vrhnice din 100, ga. Marijana Trohada iz Ljubljane din 50, gđc. Anica Markelj, g. Gvardjančič in g. Dolenc Joško po din 20, ga. Čakševa iz Maribora pa je darovala citre. Vsem dobrotnikom iskrena hvala! Darove fondu za slepe otroke je poslati na naslov: Zavod za slepe deco v Kočevju (čekovni račun štev. 10.190).

— Gradnja železnobetonskega mostu pri Zalogu. Leseni most pri Zalogu čez Ljubljano je že vzdržal hude povodnje dolga desetletja. Saj je star in zgrajen od pamtveka. Velik promet in druge tehnične okolnosti pa nujno zahtevajo, da se zgradi čez Ljubljano namesto lesenega modern, železnobetonski most. Načrti so že izdelani. Nedavno je bil tudi od banske uprave določen komisijski ogled. Dela za železnobetonski most so preračunana na milijon dinarjev. V proračunu ljubljanske okrajnega cestnega odbora je bila za prihodnje leto vnesena postavka 500.000 din. Pričakujejo, da bodo že prihodnje leto pričeli z graditvijo tega prepotrebne mostu, ko bodo opravljene še druge upravne formalnosti.

— Harmonij, okrog 10 registrov, 3 oktav, nov ali že rabljen, vendar dobro ohranjen se kupi. Kupec je v frančiškanskem samostanu v Ljubljani.

— Soferski izpiti, ki se zadnje čase vrše v naši dravski banovini jasno pričajo, da se oblast trudi in prizadeva, da vzgoji dober in zanesljiv naraščaj za vožnjo z avtomobili in sploh z motornimi vozili vseh vrst, da bo naš cestni promet na višini varnosti in napredka. Zato ne bo odveč, ako pri tej priliki opozorimo vse soferje in samovozače na praktično knjigo inž. stolfe — »Sofer in samovozač«. To je priročna knjiga o konstrukciji, delovanju, stregi in vodstvu modernega avtomobila. Knjiga obsega 282 strani, ima okoli 300 slik, ki ponazorijo posamezne dele motorjev in drugih delov avtomobila. Cena vezani 140 din, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Koliko manj avtomobilskih nesreč in prometnih nevarnosti bi bilo, če bi vsi soferji in vozači svoje vozilo praktično in teoretično dobro poznali in jim bili veljavni cestno-policijski predpisi znani. Izpraševalni komisiji za soferske izpite pripada torej velika naloga, da zbere sposobne, trezne in dobro izvebane vozače.

— Sneg je napravil veliko škodo. Zadnji sneg je napravil na raznih telefonskih, brzojavnih in električnih napeljavah veliko škodo. Večraj zjutraj so bile skoraj vse zunanje telefonske in brzojavne proge pokvarjene, ker je sneg potrgal žice. V Ljubljani je bilo 800 naročnikov odključenih. Do popoldne je bil telefon pri 100 naročnikih popravljen. V sredo zvečer je bil promet po ljubljanskih ulicah močno oviran. Železniški promet v Sloveniji ni bil oviran.

— Ugodnosti v Avstriji za časa božičnih praznikov. Avstrijske zvezne železnice so odredile, da za časa božičnih praznikov znižajo bivanje 7 dni, ki so potrebni, da se uživajo ugodnosti na avstrijskih železnicah, na 5 dni bivanja. Te ugodnosti veljajo od 20. decembra 1937 do vključno 6. januarja 1938. Potovanje tja in nazaj se računa v bivanje 5 dni. Potovanje tja velja najzgodnejše 20. decembra 1937 in najkasneje 3. januarja 1938. Potovanje nazaj najzgodnejše 24. decembra in najkasneje 6. januarja 1938.

— Zahvala. Upraviteljstvo ljudske šole v Gabrku pri Skofji Loki se najiskrenejše zahvaljuje Vincencijevi konferenci v Skofji Loki za bogata darila, ki nam jih je poslala za obdaritev siromašnih šolskih otrok ob priliki Miklavža. Prav tako se zahvaljuje tovarni »Bata« v Borovu in tukajšnjim posestnikom, ki so tudi prispevali v ta namen.

Cenjene inserente

ki še nameravajo oddati oglasna naročila za »zlato nedeljo«, vljudno prosimo, da nam jih izročijo že v teku današnjega dne ali najkasneje jutri zjutraj. Le v tem primeru more uprava za vsak posamezen oglaš zagotoviti točno izvršitev in zaželeno namestitve.

— V počastitev spomina pokojnega šolskega upravitelja Srečka Sekirnika iz Sv. Florijana pri Rogatecu so darovali namesto venca za revne šolarje tukajšnje šole: gospa Sekirnik Apolonijsa blago za obleke in perilo, gospod šolski upravitelj Anton Stefanciosa 100 din, rodbina Draga Stefanciosa blago za obleke, učiteljstvo tukajšnje šole 100 din. Upraviteljstvo je v imenu siromašnih šolarjev iskreno zahvaljuje.

— Izseljenska zbornica v Ljubljani razpisuje za najboljši izroček iz izseljenskega življenja nagrado 1000 din. Natančnejše informacije se dobe pri tajništvu izseljenske zbornice, Tyrševa cesta 52.

— Kočija, enovprezna, samo za dve osebi (brez »kocle«), nova ali rabljena, v dobrem stanju se kupi. Polze se pri vratarju frančiškanskega samostana v Ljubljani.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grencece.

— Udeležite se skupnega potovanja na 34. mednarodni Evaristični kongres v Budimpešti, ki ga priredi Tujsko-prometna sekcija Kluba Esperantistov v Ljubljani, Dvořakova ulica 8. Zabeležite Brezplačna pojasnila in spored potovanja.

Liubliana

dne 17. decembra 1937.

Gledališče

Drama. Petek, 17. decembra ob 15: »Firma«. Dijaka predstava po globoko znanih cenah od 14 din navzdol. — Sobota, 18. dec.: »Bela bolezen«. Izven. — Nedelja, 19. decembra ob 15: »Šimkovic«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20: »Beraška operac.« Izven. Znižane cene od 22 din. — Ponedeljek, 20. decembra: Zaprt.

Opera: Petek, 17. decembra: Zaprt. — Sobota, 18. decembra: »Anđka«. Izven. Znižane cene. Predstava v korist Združenja gledaliških igralcev. — Nedelja, 19. decembra, ob 15: »Amakonček«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. Ob 20: »Manone«. Gostovanje ge. Zlate Gjurgjevac. Izven. Znižane cene od 50 din navzdol. — Ponedeljek, 20. decembra: Zaprt.

Prireditve in zabave

»Revček Andrejček« na Rokodelskem odru. V nedeljo 19. t. m. ob pol 8 zvečer ponove igralci Rokodelskega odra ljudsko igr. »Revček Andrejček«, katera je preteklo nedeljo napolnila dvorano do zadnjega kotička in razveselila s svojo ljubkostjo in lepoto vsakega gledalca.

VIII. koncert ljubljanske filharmonije bo v petek 17. t. m. ob 20 v uniojski dvorani Dirigira slavn dirigent dr. Hermann Scherchen. Predprodaja vstopnic je pri blagajni kino Unio. Cene od 10—40 din.

Sestrice sv. Klare bodo v nedeljo 19. decembra uprizorile ob 5 popoldne v frančiškanski dvorani dramo »Elizabeta, turinška kneginja« — Vstopnice v predprodaji v Pax et bonum.

Predavanja

Jugosl. kirur. društvo, sekcija Ljubljana in Društvo zobozdravnikov za dravsko banovino vabita vljudno vse ge. zdravnike in medicince na predavanje »Bayer-jev zvočnega filma« »Kirurgija čeljusti«, dne 18. dec. ob 19.30 v mali filharmonični dvorani kina Matica.

Vij. V petek ob 8 zvečer priredi Prosvetno društvo Jegličev večer. Na sporedu je predavanje s skioptičnimi slikami. Predava g. kanonik dr. Kimovec. Na koncu bomo predvajali film o pogrebu umrlega vladike.

KINO MATICA

TEL. 21-24

Premiera! Kako je, če se prerokata srce in dolžnost, Vam bošta povedala dramatično zgodbo iz francoskega vojnega področja leta 1918

Lida Baarova in Mathias Wieman

v nemškem vefilmu

Predstave danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri

Patrioti

Kino

Kino Kodeljevo, telefon 31-62. Danes in jutri ob 20 »L'Equipage« (Annabella) in »Skrjanček poje« (Martha Eggert, Hans Söcker).

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62 in mr. Gantus, Moste.

1. Zadnji prosvetni večer pred božičem, ki bo drevi ob 8 v beli dvorani hotela Union, bo nudil obiskovalcem v besedi in sliki vpogled v mesto Betlehem na sveti večer. Redki so obiskovalci Svete dežele, katerim bi bilo dano, da bi sveti večer preživeli na kraju Gospodovega rojstva. Zato je brez dvoma to doživetje svoje vrste. S pomočjo jačic si skuša sleherni katoliški družina predočiti prvo sveto noč. Lepe slike, posnete na licu mesta v Betlehemu nam bodo predočevale, kakšne so bile prve jačice in kakšna je še danes najstarejša krščanska cerkev, ki se dviga nad pastirsko volino v Betlehemu. Predprodaja vstopnic, Prosvetna zveza, Miklošičeva c. 7.

1. Krajevna organizacija JRZ za šentjakobski okraj sporoča svojem članstvu, da bo danes, dne 17. t. m. ob pol osmih zvečer članski sestanek pri Blagaju, Sv. Jakoba trg. Predaval bo msgr. Viktor Stesla o zgodovini šentjakobske fare; sledi tudi poročilo občinskega svetnika Jos. Bahovca.

1. Delavci Strojnih tovarn — pozor! V svrhu sestave prijav, ki jih mora sleherni delavec predložiti sodišču, se javite gotovo v petek ali soboto dopoldne odnosno popoldne v prostorih zaupniškega zbora v Delavski zbornici, I. nadst.

1. Dar mestnim revežem. Namesto venca na grob umrlega g. dr. Ivana Höglerja je darovalo vodstvo hotela »Metropolis« v Ljubljani 100 din za mestne reveže. Mestno poglavarstvo se toplo zahvaljuje.

1. Tatvine v Strojnih tovarnah in livarnah. Zanimivega tatu je ujela večeraj ljubljanska po-

licija. V Strojnih tovarnah in livarnah namreč dolgo kradejo razni uzmovi železne predmete, kakor drage vijake, okvirje in drugo. Več tatov je bilo zaradi teh tatvin že prijatih, vsi pa so povedali, da so take predmete prodajali za staro železje tej ali oni ljubljanski tržnici. Vrednost predmetov je bila seveda neprimerno večja od izkupička. Najnovejši tat pa je neki Jože S., ki se tudi preživlja z zbiranjem starega železja, ki pa je s svojim tovaršem organiziral tatvino železnih okvirjev, katere je takoj nato prodal neki tržnici. Strojne tovarne in livarne so oškodovane za okoli 1000 din. Jože svojega tovariša noče izdati in pravi, da je te okvire ukradel sam, toda tudi ne toliko, kolikor jih tovarna pogreša. Na policiji nastopa zelo samozavestno ter se brani, kakor kak »strgan dohtar«, kar mu seveda ne bo mnogo pomagalo.

1. Pedagoški tečaj za starše na Viču. Drevi ob 8 predava na viški ljudski šoli dr. St. Gogala »Vzgoja pomoč ob razvojnih krizah mladosti«. Vstop prost.

1. Tkalnica preprog »Mekka«, Subotica, pride meseca januarja v Ljubljano ter bo napravila razstavo svojih dobro znanih in lepih preprog. Originalni perzijski vzorci. Izdelava in cena brez konkurence. Prosimo, rezervirajte vaš nakup. Mi vas pravočasno obvestimo, kje in kdaj bo razstava.

V kraljestvu kristala in porcelana

Tudi letos je znana trdnja F. Kolmann na Mesnem trgu za božič priredila krasno razstavo steklenih, keramičnih, porcelanskih in drugih izdelkov, ki jih ima v svoji bogati zalogi. Ko stopa človek skozi razstavne prostore, dobi vtis, da hodi po pravljicnem kristalnem gradu iz »Tisoč in ene noči«, tako se vse leskeče in blesti v pestrh barvah in odtenkih.

Najprej je odlično zastopana keramika, in sicer domača in tuja. Opaziti je, da naša domača keramika že uspešno tekmuje z inozemsko. Prav lepi in okusno poslikani so domači čajni in kavni servisi domače trdnice »Dekore«, kar se pa izdelave tiče, pa seveda bleste servisi angleške trdnice Wood. Keramika si čedalje bolj utira pot v gospodinjstvo in v stanovanjsko kulturo.

Nepopisno lepa je razstava kristalnih izdelkov, kjer prednjači brušen kristal belgijske trdnice Val St Lambert. Industrija je na tem polju napredovala toliko, da izdeluje stvari umetniške vrednosti. Krasni so servisi za liker, za vino in za kompot ter tudi razni okraeni predmeti. Bogato je zastopan tudi barvni kristal ter piščano in lito steklo.

Največ prostora zavzema porcelan, kjer so razstavljeni porcelanski predmeti v taki izbiri, da vsak obiskovalec lahko zadovolji svoj, še tako razvjen okus. Poleg domačih izdelkov, ki od leta do leta napredujejo tako v sami izdelavi kakor tudi po obliki, so razstavljeni razkošni servisi znanih inozemskih tovarn Meissner, Sevres, Augarten, Duc Bacqueros, Rosenthal itd. Razstavljen je porcelan v najrazličnejših dekorih zlasti v najmodernejšem prostem dekoru. Lepe so tudi stvari, izdelane v kombinaciji stekla in porcelana.

Se mnogo drugega lepega in koristnega je videti v tem kraljestvu stekla in porcelana. Priporočiti je treba, da vsebuje razstava v vseh svojih odtenkih predmete, to so kakovostno prvovrstni in tudi po obliki okusni, pa si jih zaradi nizke cene lahko omisli vsakdo. Razstavo si je res vredno ogledati.

Maribor

m Mariborski »Večerniki« in krščansko pojmovanje vzgoje. »Večerniki« od srede, 13. dec., piše v svojem poročilu o dr. Brecljevem predavanju o spolni vzgoji med drugim tudi, »da bi v eicer zanimivem predavanju lahko pogrešali nekatere predavateljeve vpletitaje, ki menda ne spadajo v okvir teme in še manj nemara v okvir kulturnega poslanstva Ljudske univerze, pač pa morda v kako nabožno društvo«. Za nepotrebne »vpletitaje«, ki ne spadajo v okvir kulturnega poslanstva, smatra »Večerniki« dr. Brecljeva izvajanja o krščanski vzgoji mladine in citate iz papeževih okrožnic. Po »Večerniku« so torej krščanska naziranja o vzgoji in papežev okrožnice nekulturne, saj le nekulturne stvari ne spadajo v okvir kulturnega poslanstva Ljudske univerze. Če bi pa kdo povedal, da »Večernikov« pisanje ni v skladu s krščanskim svetovnim nazorom, bi ga ozmerjal z obrekovalcem in lažnivcem.

m Državni pravdnik dr. Hojnik je prestal v mariborski bolnišnici hudo in nevarno operacijo, ki sta jo izvršila primarij dr. Drnovšek in asistent dr. Cunderč. Dr. Hojnik je sedaj že na potu okrevanja ter mu želimo skorajšnje ozdravljenje.

m Mesarske prodajalnice in stojnice bodo to nedeljo odprte, nakar občinstvo opozarjamo.

m Visok sneg na Pohorju. V sredo je nad Mariborom in okolico močno deževalo, na Pohorju pa je padel gost sneg. »Putnikovo« poročilo navaja, da je zapadlo na Pohorju okrog 60 cm svežega snega na staro podlago, tako da je snežna odeja debela nad en meter. Zal je sneg južen ter znaša temperatura tudi na pohorskih vrhovih plus 3 stopinje.

m Ljudska univerza. Drevi ob 20 predava ravatelj Zor iz Ljubljane o potovanju v Pariz, ter o svetovni pariski razstavi.

m Iz obrtnega življenja. V torek se je zaključil knjigovodski obrtni tečaj, katerega je obiskovalo 27 pomočnikov in mladih mojstrov. Uspeh tega tečaja je bil zelo zadovoljiv. Večraj se je pričel v prireditvi obrtne pospeševalnice zbornice TOI strokovni računski tečaj, za katerega je veliko zanimanja.

m Zetev smrti. Na Tržaški cesti št. 1 je umrla soproga železničarja Marija Zafrel, stara 47 let. — V bolnišnici so umrli: 24-letni gojenec gozdarske šole Ferdinand Lužar, 72-letna zasebnica Ferk Antonija, 74-letna zasebnica Černuta Jožeta, 17-letna Weinhandl Hedvika in 74letni posestnik Adam Fartel. — Naj počivajo v miru!

m Tepena, ker je terjala dolg. Pred okrožnim sodiščem je bila večeraj razprava proti dvema viničarskima sinovima iz plinjske okolice zaradi svojevrstnega delikta. Anton Poločnik in Jožef Rus iz Majškega vrha sta dolgovala Ani Stumberger vsak po 10 din. Dne 19. julija ju je prišla Stumbergerjeva terjati. Pri obeh ni nič opravila, km pa se je vračala domov, sta jo oba dolžnika pričakala v zasadi ter jo s koli tako pretepla, da je dobila zelo nevarne poškodbe. Poločnik je bil obsojen na 3, Rus pa na 2 meseca strogega zapor, oba nepojno.

m Septični odsek porodnišnice se seli v bolnišnico. Mariborska porodnišnica, ki se nahaja v bivšem sanatoriju v Krčevini, je že zdavnaj pretisna, tako da je stroga ločitev septičnih od aseptičnih primerov zaradi tega nemogoča. Banska uprava se je zaradi tega odločila, da zgradi novo poslopje za porodniški odsek na zemljišču pri bolnišnici, dotlej pa se sprejem porodnic in drugih primerov, ki spadajo v ta odsek, omeji le na najbolj nujne primere. V porodnišnico v Krčevini se bodo odslej sprejemali samo predvidoma čisti in iz kakršnegakoli razloga patološki porodi, ki se brez zdravniške intervencije ne morejo pustiti v domači oskrbi in pa dalje nujni primeri ginekološkega obolenja. — Vsi primeri septičnih abortov in porodov, nadalje primeri z vročino pred ali po porodu pa se preselijo v paviljon infekcijskega oddelka v splošni bolnišnici v Mariboru, Tržaška cesta, kjer se ustanovi poseben septični odsek porodniškega oddelka. Obiski na porodniškem oddelku v Krčevini in na septičnem oddelku ob Tržaški cesti se omeji le na trikrat tedensko, v torek, petek in nedeljo od pol 13 do pol 15. Obiski naj se omeijo le, na najbližje sorodstvo.

m Polenovko. sveže namočeno, dobite vsak dan v trgovini Skaza, Rotovž, Glavni trg.

m Nov buffet na Aleksandrovi cesti. Znani mariborski hotelir g. Adam Crašnar je v novi palači Ljudske samopomoči na Aleksandrovi cesti, nasproti kolodvoru otvoril nov buffet. Ime lastnika jamči, da bodo gostje v novem gostinskem lokalu kar najbolj postreženi. Opozarjamo na tozadevno oglaš, ki bo objavljen v nedeljski številki »Slovenca«.

m Oškodovani mali ljudje. Na Tezmem je neki zidarski podjetnik oškodoval več ljudi, ki so mu dali predujme, da jim sežida hišice. Nekateri predujmov dosegaajo tudi 10.000 din. Sedaj so nepoštenega podjetnika ovadili oblastem, je pa medtem že izginil iz mariborske okolice ter se baje preselil nekam na jug.

Gledališče

Petek, 17. decembra: Zaprt. — Sobota, 18. decembra, ob 20: »Pod to goro zeleno«. Red A.

Jesenice

Kino Krekov dom predvaja danes in jutri ob 20 dvojni program: V najpopolnejši 100 odstotni naravni barvi super vefilm v nemškem jeziku »Alahov vrt« z Marleno Dietrich, Charles Boyer. Film obdelava močno dramsko delo, ganljivo borbo človeka, po romanu Roberta Hichensa. Drugi film v nemščini »Vaški zdravnik in kanadski petorčki«.

Borovnica

Dekliški odsek prosvetnega društva je imel od 3. oktobra naprej gospodinski tečaj. Svoj 11 tedenski tečaj zaključuje v nedeljo, 19. decembra. Z vsa skrbnostjo in vnemo je vodila tečaj gđc. učiteljica Albina Koščakova z Raketa. Vse delo je slonelo na njenih ramah. Svojo naklonjenost naši prosveti so pokazali z aktivnim sodelovanjem tudi gđc. Illadekova, ga. Golobčeva in g. župnik, ki je prevzel tudi pokroviteljstvo nad tečajem. Za zaključek šole bo to nedeljo v prosvetnem domu razstava, ki obeta biti zelo zanimiva. Razstavljena bodo razna ročna dela, raznovrstno pecivo in likerji. Vodstvo gospodinske šole lepo vabi na obisk razstave.

Delavnost g. dr. Milorada Nedeljkičiča v Ženevi

Ženeva, dne 4. decembra 1937.

V Ženevi je zasedal finančni komitej strokovnjakov, ki se sestaja redno vsako leto po odredbah sveta Zveze narodov.

Kakor je znano, je letošnjemu zasedanju finančnega komiteja Zveze narodov prisostvoval poleg številnih mednarodnih strokovnjakov tudi gospod dr. Milorad Nedeljkičič, generalni direktor Poštne hranilnice v Beogradu. Po odločbi sveta Zveze narodov je bil g. dr. Nedeljkičič meseca septembra izvoljen za člana finančnega komiteja.

Na tem zasedanju finančnega komiteja se je razen v drugih vprašanih razpravljalo tudi o gospodarskem, finančnem in denarnem položaju Bolgarije, Madžarske in Avstrije glede na posojila, ki so jih te države najele pod zaščito Zveze narodov. Razprave specialnih strokovnjakov Zveze narodov so izpolnili gg. Momčilov, tukajšnji bolgarski pooblaščen minister in stalni delegat Bolgarije pri Zvezi narodov, madžarski finančni minister Tilafer Fabini in predsednik avstrijske narodne banke Kimbock.

Nato je sledila debata o specialnih gospodarskih in finančnih vprašanih, s katerimi sta se morala baviti po odločbi sveta Zveze narodov oba komiteja Zveze narodov: finančni in gospodarski. Glavno vprašanje, ki je dominiralo v delu obeh komitejev pri tem zasedanju, je bilo vprašanje, kako ublažiti devizne težave, prevelike carinske ovire, klirinške pogodbe in sisteme kontingentiranja, da bi se na ta način zopet omogočila čim svobodnejša mednarodna trgovina; to bi bilo namreč po dosedanjih sklepih strokovnih komitejev in drugih organizmov Zveze narodov najuspešnejše sredstvo za ublažitev sedanje evropske krize in vzpostavitev materialnega blagostanja vseh narodov. Tudi na sedanjem zasedanju sta oba komiteja stremela za tem, da se čim natančneje razpravljata in načelno prouči vprašanje, kako bi bila možna vrnitev k svobodni trgovini in ukinitve deviznih omejitev.

Naš predstavnik v teh komitejih g. dr. Milorad Nedeljkičič se je zlasti vidno udeleževal v razpravi o teh vprašanih in razložil svoje mnenje: da glede oživitve mednarodne cirkulacije dobrin ne moremo pričakovati nobenih stvarnih uspehov, ako bomo vztrajali samo na ukinitvi uredb in predpisov o prometu z devizami in o carinskih tarifah, nego da je treba obrniti največjo pažnjo na povečanje kupne moči produktivnih gospodarstev, posebno držav južnovzhodne Evrope, ki lahko igrajo najvažnejšo vlogo v rešitvi evropske krize. V teh državah je namreč nastopilo naglo znižanje kupne moči zaradi padca cen poljedelskih proizvodov za celih 50%. Zato so morali mali kmetje v teh državah odprodati svojo živino, da so začasno ohranili ravnotežje v svojih gospodarstvih. Izguba živine pa je seveda pomenila izgubo delovne sile, ki je potrebna za zadostno obdelovanje zemlje, in izgubo hlevskega gnoja, ki je potreben za obnavljanje produktivnih sil izčrpane zemlje.

Zaradi izgube živine je imel naš mali kmet tudi manjši pridelek žita za 30 do 50%, in sicer prav tedaj, ko so cene njegovim proizvodom padle za nadaljnjih 50%. To ga je potisnilo v dolgove, ki so postali v 10 letih veliko breme za njegov preračun. Ravno v tem času je bil našemu poljskemu delavcu onemogočen odhod v začasno emigracijo, da bi se tje strani povečal svoj rodbinski dohodek. Nazadnje se prirastek prebivalstva (200.000 duš letno, 3.500.000 skupno od prejšnjega do danes) utesnjuje zemljiško posest našega kmečkega prebivalstva in povzroča njeno delitev, tako da ima danes tri četrtine našega prebivalstva manj kot 3 hektarje obdelane zemlje.

Zaradi teh okoliščin je nastopilo naglo akcidentalno obubožanje našega kmečkega prebivalstva in vsega našega poljedelskega položaja, ki je glavna osnova našega narodnega gospodarstva. Nastopilo je zmanjšanje naše kupne moči, kateremu pa se ne more odopmoči s samim razpravljanjem o koristnosti svobodne trgovine, nego je tre-

ba obrniti vso pažnjo samih teh narodov kakor tudi strokovnih komitejev Zveze narodov na povečanje produktivne sile, torej kupne moči teh narodov na jugovzhodu Evrope, ki predstavljajo skupaj 240 milijonov prebivalcev in imajo visoke kulturne in ekonomske tradicije.

Pri pobližjem iskanju možnosti obnove njihovega ekonomskega blagostanja, je g. dr. Nedeljkičič posebej opozoril na potrebo pridobivanja nove plodne zemlje s pomočjo melioracij (izsuševanja močvirij in jezer, namakanje brezvodnih ravnin, zavarovanje pred poplavi itd.) a nato v uvajanju notranje kolonizacije s primerno oskrbo majhnih poljedelcev s potrebnim živim in mrtvim inventarjem, kot tudi z uvedbo cele vrste ukrepov dobro premišljene agrarne politike.

To etališče g. Nedeljkičiča je izzvalo zelo živahno zanimanje pri vseh članih finančnega in ekonomskega komiteja, kot tudi pri mnogostevilnih višjih uradnikih Zveze narodov in mednarodnega urada dela. Bil je eplošen vtis, da ustvarjajo izvajanja g. dr. Nedeljkičiča nova obzorja in s pridom širijo program proučevanj in prizadevanj Zveze narodov.

Poleg teh načelnih vprašanj so bila preračunana mnoga vprašanja o raznih sistemih poljedelskih kreditov, olajšanju trgovine s surovinami, mednarodna migracija prebivalstva in zboljšanje načina življenja in bivanja siromašnega mestnega in podeželskega prebivalstva. Vseh teh diskusij se je vidno udeleževal g. dr. Nedeljkičič ter mu je tudi uspelo, da je obrnil pažnjo na našo državo ter njene specialne probleme. Pri tej priliki je posebej opozoril na napore, ki jih vrši vlada g. dr. M. Stojadinoviča pri reševanju teh materialnih problemov, ki so podlaga našega političnega življenja ter je izrazil željo, da najde pri Zvezi narodov priznanje in podporo za te eminentno miroljubne napore naše države tako pri političnem kot tudi socialnem konsolidiranju naše države.

Po iniciativi gotovih krogov, ki so jih zainteresirale te ideje g. dr. Nedeljkičiča, je izkazalo vseučilišče v Ženevi čast g. dr. Nedeljkičiču z vabilom, da ima na fakulteti za socialno in ekonomsko vedo javno predavanje. Veliki znanstvenik in priznani prijatelj naše države prof. Milo je odstopil svoj kateder g. dr. Nedeljkičiču, pozdravil ga je in predstavil kot poznane znanstvenika in specialista za ekonomska in gospodarska vprašanja s posebnim ozirom na agrarni problem Balkana in Srednje Evrope. G. dr. Nedeljkičič se je na to zahvalil g. Milou in ženevski univerzi, ki mu je izkazala čast, da je mogel svoje ideje o agrarnih problemih iznesti pred znanstvenim forumom, kot je to že izjavil v komitejih Zveze narodov.

Predavanju g. dr. Nedeljkičiča je prisostvoval stalni delegat kraljevine Jugoslavije pri Zvezi narodov g. dr. Ivan Subotić z osebjem naše delegacije pri Zvezi narodov, g. Nikola Petrović, generalni konzul z osebjem generalnega konzulata v Ženevi, veliko število znanstvenikov, mnogo visokoolcev in ženevska družba.

V svojem predavanju je g. dr. Nedeljkičič navedel vlogo poljedelskih držav evropskega jugovzhoda v razvoju svetovne gospodarske krize. Kot primer te krize je navedel primer Jugoslavije ter na nenavadno iskren in konkreten način razpravljal o celotni gospodarski in agrarni stvarnosti Jugoslavije. Ugotovitve g. dr. Nedeljkičiča so bile nenavadno težke, toda ravno zaradi svoje iskrenosti so ostavile globok vtis na poslušalce.

Navedbe g. dr. Nedeljkičiča tako v komitejih Zveze narodov kot tudi na univerzi so izzvale globoko zanimanje za ta problem.

Povisvanje glavnice »Jugočeške«, »Jugočeške«, jugoslovansko-češka tekstilna industrija, d. d. v Kranju, ima izredni občni zbor delničarjev dne 29. decembra ob 11. uri, ob čemur zboru predlaga družba zvišanje glavnice. Sedanja glavnica je 20 milijonov din, bilančna vsota 110,2 milijonov din.

On ne

pozna zobobola...

Prijeto poživilo: Kalodont vodo za usta! Koncentrirano sestavino, izobno razkuževalno sredstvo, varčna v uporabi.

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

Ker je pravočasno spoznal nevarnost zobnega kamna in neznosne bolečine, izpadanje zob. On je začel pravočasno uporabljati pravo sredstvo: redno čiščenje zob s »Sargovim KALODONTOM proti zobnemu kamnu«. Sargov KALODONT je edina zobna pasta v Jugoslaviji, ki vsebuje sulfocin-oleat dra Bräunliche. S čiščenjem se odstrani polagoma zobni kamen — povzročitelj mnogih obolenj zob — in prepreči njegovo ponovno tvorjenje.

Konkurz je razglašen o imovini Berganta Fr., trgovca s špecerijo v Ljubljani, Sv. Jakoba trg 6, oglasitveni rok je do 14. januarja, ugotovitveni narok je 19. januarja.

Borza

Dne 16. decembra 1937.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt na naših borzah neizpremenjen. V Ljubljani 237,20—238,80, v Zagrebu 237,20—238,80 (238) in v Beogradu 237,20—238,80.

Avstrijski šiling je v Ljubljani ostal na 8,66 do 8,76, v Zagrebu je notiral 8,61—8,74 (8,69), v Beogradu pa 8,6883—8,7883.

Grški boni so notirali v Beogradu 26,70 blago.

Nemški čeki so ostali neizpremenjeni na vseh borzah in so notirali 13,90—14,10, v Zagrebu so istotoliko notirali tudi ultimo december in ultimo maj.

Ljubljana — tečaj s primom	
Amsterdam 100 hol. gold.	2367,66—2412,26
Berlin 100 mark	1735,27—1749,15
Bruselj 100 belg	732,05—737,11
Curih 100 frankov	996,45—1008,52
London 1 funt	215,01—217,07
Newyork 100 dolarjev	4276,00—4312,31
Pariz 100 frankov	145,66—147,00
Praga 100 kron	151,43—152,54
Trst 100 lir	225,71—228,83

Curih: Beograd 10, Pariz 14,67, London 21,605, Newyork 432,25, Bruselj 37,475, Milan 22,73, Amsterdam 240,45, Berlin 174,225, Dunaj 80,60 (81,65), Stockholm 111,35, Oslo 108,55, Kopenhagen 96,45, Praga 15,20, Varšava 81,80, Budimpešta 86,25, Atene 3,95, Carigrad 3,50, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,55, Buenos-Aires 126,5.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% investicijsko posojilo 95,25 den., agrarni 55 den., vojna škoda promptna 421—423,50, begluske obveznice 79—80, 4% severni agrarni 51—53, 8% Blerovo posojilo 93,50—94,50, 7% Blerovo posojilo 84,25—85, 7% posojilo Drž. hip. banke 99 den., Trboveljska 200—220.

Zagreb: Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 95—95,50 (95), agrarni 54,50—55, vojna škoda promptna 422,50—424, begluske obveznice 79 den., dalm. agrarni 77 den., 4% sev. agrarni 54 den., 8% Blerovo posojilo 93—94,50, 7% Blerovo posojilo 84,50—84,75, 7% posojilo Drž. hip. banke 99 den., 7% slab. posojilo 87—88,50 (88). — Delnice: Narodna banka 7500 den., Priv. agrarna banka 212—214, Trboveljska 190—230, Gutmann 50 den., Tov. sladkorna Bečkerak 650 bl., Osječka livarna 160—165, Dubrovačka 400—425, Jadranska plovnica 400 den., Oceania 500—520 (500).

Beograd: Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 98, agrarni 54,75 den., vojna škoda promptna 422—423, januar 421,50 den., begluske obveznice 80 bl., dalm. agrarni 78 den., 8% Blerovo posojilo 94 den., 7% Blerovo posojilo 85 bl. — Delnice: Narodna banka 7500—7550 (7525), Priv. agrarna banka 214,50—215.

Žitni trg

Vse neizpremenjeno. Tendence mirna, promet srednji.

Živina

Živinski sejem v Ptuju 7. in 9. dec. Cene so bile sledeče: volj 4—5 din, junci 3,25—4 din, biki 3—4,50 din, krave 2,50—4 din, telice 3—5 din, telca 5,50—6,50 din za kg žive teže; konji od 600 do 4500 din komad, žrebca 1100—1800 din komad, prašiči-mladiči 60—130 din komad; prsu-tarji 6—6,50 din, debele svinje 7—7,50 din in ple-menske svinje 5—5,50 din za kg žive teže.

Kulturni obzornik

Knjige Goriške Matice

Prav razveseliti nas mora sleherni, še tako majhen kulturni pojav med našimi rojaki v Italiji. Med to razveseljive znake spadajo tudi vsakoljubna izdavanja vseh štirih književnih založb (Goriške Mohorjeve družbe, Goriške Matice, Sige in Luči) tam doli, ki so bile zadnjih par let malce utesnjene v svojem delovanju. Upamo, da so te brezpotrebne ovire odpadle.

Pred nami ležijo knjige Goriške Matice za l. 1938, in sicer: Koledar za leto 1938 (str. 88, V 8°); France Bevk, Ubogi zloje, povest (str. 170, M 8°); Grazia Deledda, Sardinske novele, prevedel Ivo Dren (str. 95, M 8°); Jakob Trnovec, Dobro — bolje — najbolje, poučen spis iz tehnike (str. 94, M 8°); Lažnivega barona Münchhausena čudovita potovanja in doživljaja po suhem in po morju, prevedel Nande Vrbnjakov (str. 70, M 8°). Za doplačilo sta priloženi še dve knjigi: France Bevk, Srebrniki, povest (str. 168, M°) in Josip Ribičič, Mihee in Jakce, zabavna knjižica s podobami (str. 96, 16°).

Zunanja oprema knjig je dobra, čeprav se na papirju (razen pri Ubogem zlojeu) pozna, da je dober papir izginil s trga.

V »Koledarju« je običajno koledarsko gradivo. Nekaj slovenske pomembnosti imajo le prvi trije prevodi in pa nekatere pesmice, zlasti one nula-dega in obetajočega kmečkega mladeniča Adolfa Sinkovca.

Sardinske novele se bodo priljubile zlasti kmečkemu bralcu, ker diha iz njih sardinska priroda in nje naravno življenje. Prevod je lep. Na zadnjih straneh je pridejan opis življenja in dela slavne Delede.

Prijetno je brati tudi prevod nemškega »Lažnivega Kljukca«, izvirna knjiga je »Dobro, bolje, najbolje«. To so poljudno, včasih celo preveč poljudno pisani odlomki iz meteorologije, optike in akustike. Vsebinska knjiga pa skorajda nič ne opravičuje čudnega naslova.

Največjo literarno vrednost daje Matičnim knjigam še vedno pisatelj France Bevk. Njegov »Ubogi zloje« je izhajal v »Dom in Svetuc«. V tej knjigi ga je pisatelj opilil in tudi nekaj dodal. Prav tako tudi pri »Srebrnikih«, ki pa imajo zlasti v drugem delu vse drugačno obliko kot v prvotni izdaji v tržaški reviji »Naš glas« (letnik 1928) z naslovom »Skrinja s srebrniki«. Takrat, ko je bil list z raznimi tam doli vred ukinjen, je pisatelj konec povesti kar na naglo zavezal. Zda pa povest poteka lepo do konca in se z užikom bere.

Hvalevredno je tudi izdaje drobne knjižice s podobami. Književni dar Goriške Matice je res lep in znali bi ga ceniti še bolj, če bi vedeli, ko-

liko muke je položene v to kulturno delo. Knjige se dobe tudi v jugoslovanski knjižarni v Ljubljani. R. B.

Goriška Pratika

V Goric je izšla po dveletnem premoru »Pratika 1938« v založbi »Sige« (16a, 128 str.). Drobna knjižica, ki pa ima za preprostega človeka na Goriškem veliko koristnega in poučnega in ki se je ljudstvu tudi zelo priljubila.

Pratika je na Goriškem pričela izhajati kot »Goriška Pratika« v založbi »Goriške Straže« od l. 1928 do 1929, v Trstu je »Mali list« izdal nekaj let »Ljudsko Pratik« (1926—1929). Nato je dve leti izhajala »Pratika« kot »Nova Pratika« pri »Novem listu«. Ko je tudi ta prenehal izhajati, je Pratik prevzela v založbi »Sige« do l. 1934. Naslednji dve leti je Pratik nadomestil skromen »Zapisnik« po večini le s koledarjem.

Letos je bila »Pratika« vnovič dovoljena, kar je vse ljudstvo z velikim veseljem pozdravilo. Gradivo (večinoma Pratik je uredil Rado Bednarik) je razvrščeno kot običajno v živahnem redu: poleg pratike in vremena letopis, slovstvene drobtinice, koristno in poučno za gospodarje, pristojbine itd. Naslovno stran je naslikal Domen Butkovič. — Želimo, da bi Pratika, dolgoletna svetovalka kmečkih domov, ustregla namenu in da bi ljudstvo pridno segalo po njej.

»Etnografska karta Julijske Krajine, Beneške Slovenije in Zadrške pokrajine«, ki jo je izdal Publicistični odsek, prikazuje slovensko in hrvatsko ozemlje, ki je bilo priključeno Italiji z rapalskim dogovorom leta 1920 in z dogovorom l. 1924, poleg tega pa tudi ozemlje (Beneške Slovenije in Režijo), ki je že leta 1806 pripadalo Italiji. — Karta je v merilu 1:300.000.

Na karti so označene poleg državnih meja še meje pokrajin sodnih okrajev in občin ob koncu leta 1936. Imena občin, kjer je sedež sodišča, so izpisana. Imena mest s sedežem prefektore so izpisana z velikimi črkami. Imena ostalih občin so označena s primernimi okrajšavami. Razlaga kratice je v spodnjem levem delu karte. Tam so navedeni tudi italijanski nazivi za posamezne občine.

Površina posameznih občin je pobarvana v sedmih različnih niansah, od bele do intenzivno rdeče barve, po odstotku slovenskih in hrvatskih prebivalcev, kakor kaže razlaga na desnem zgornjem delu karte. Kot podlaga so služili podatki italijanskega uradnega štetja od decembra 1921. Le pri občinah, za katere so bili podatki preočitno napačni, so se za rektifikacijo upoštevali podatki iz leta 1910. Tako so se popravili podatki za večji del občin v puljski in zadrski pokrajini ter za nekatere občine v reški in tržaški pokrajini.

Na ta način je prikazano razmerje med slovenskimi in hrvatskimi prebivalci na onj ter italijanskimi, furlanskimi, nemškimi in drugimi pre-

bivalci na drugi strani. S karto pa je poleg tega razvidno tudi absolutno število prebivalcev različnih narodnosti v posameznih občinah. Sedež vsake občine je namreč označen s kvadratom, čigar velikost predstavlja absolutno število celotnega prebivalstva občine na koncu leta 1921. Za primerjavo služita kvadrata na desni strani karte, ki ustrezata 100, odnosno 10.000 prebivalcev. Del kvadrata, ki je pobarvan z rdečo barvo, predstavlja število Slovencev in Hrvatov, beli del število Italijanov in Furlanov, del poševno črtkan od desne proti levi, število Nemcev (v Kanalski dolini), del poševno črtkan od leve proti desni (v občini Sušnjevec) Romune, vodoravno črtkani del (v Trstu in na Reki) pa prebivalce raznih narodnosti.

Kaj je

»Bayer?«

Že 50 let proizvaja »Bayer« zdravila.

Od tega časa »Bayer« vztraja v borbi proti trpljenju človečanstva. Danes je »Bayer« svetovno podjetje, čigar glas sega na vse kontinente sveta.

Med mnogimi neogibno potrebnimi zdravili, ki so raznesla slavo firme »Bayer« je tudi Aspirin kot popularen preparat proti reumatizmu, prehladu in bolečinam. Aspirin je zadnjih 40 let v obliki tablet najbolj razširjeno zdravilo na svetu.

ASPIRIN

PROIZVOD ZAUPANJA!

Oglas je registriran pod Sp. br. 731 od 17. avgusta 1937

Dogodki v Konnersreuthu

Izjava regensburškega školištva o Tereziji Neumann

Škofijski ordinariat v Regensburgu je dne 10. decembra t. l. v svojem škofijskem uradnem listu priobčil tole poročilo o dogodkih v Konnersreuthu. Ker je tudi pri nas veliko zanimanje za primer Terezije Neumann, bo škofijsko uradno poročilo prav gotovo vse zanimalo:

»Leta 1927 se je Terezija Neumann po škofovem naročilu dala 14 dni nadzorovati po zdravnikih, ali res v tem času ne bo uživala nobene hrane. Poročilo o tej preiskavi je bilo objavljeno. Od tedaj pa je preteklo že 10 let. Kakor Terezija Neumann sama trdi, v teh desetih letih ni zaužila nobene jedi ter nekaj let tudi ne zauživa nobene pijače. Večkrat pa so bili že izrečeni dvomi, ali je vse to res, ali morda ni vse le prevara ali samoprevara. Spisi, ki se izrekajo deloma za zanesljivost izjav Terezije Neumann, deloma pa zoper zanesljivost njenih izpovedi, pač niso mogli in ne morejo prinesiti popolne pojasnitve in gotovosti. Vse dvome in vse prepire more končati le nova preiskava, katero bi vodili in nadzorovali zdravniki. Preiskava leta 1927 je pač mogla ugotoviti tedanje stanje, ne more pa za naslednja leta ne trditi ne zanikati, ali je Terezija Neumann med tem časom kaj užila ali ne.

Zato je regensburški škof Neumannovi dru-

žini že večkrat izrazil željo, naj pristanejo na tako preiskavo. Tej želji so se pridružili vsi bavarški škofje in z dopisom od 4. avgusta leta 1937 tudi kongregacija S. C. Officii. Terezija Neumann je izjavila, da je pripravljena pristati na tako preiskavo. Toda njen oče jo je doslej odklanjal ali pa stavljal take pogoje, ki jih ni bilo mogoče izpolniti.

V tem in takem stanju torej cerkvena oblast ne more sprejeti nobene odgovornosti za to, ali Terezija Neumann res nič ne uživa, kakor sama trdi, kakor tudi ne more sprejeti odgovornosti za značaj drugih nenavadnih dogodkov v Konnersreuthu. Dokler nova preiskava vsega ne pojasni, se tudi nobene dovolilnice za obiske pri Tereziji Neumann ne bodo izdajale.

S tem pa nikakor ni izrečena končna sodba o dogodkih. Literarni prepripi v tej zadevi so v pomanjkanju potrebnih podlag brez smisla in vrednosti in bi bilo bolje, ko bi bili izostali. Še bolj pa velja to za razna poročila, ki hlepe po čudežih in so nezanesljiva, kakršne na primer pri naša »Konnersreuther Jahrbuch« (Konnersreuthski Koledar). Za ta poročila pa Terezija Neumann ni odgovorna, ker so bila po večini objavljena brez njene vednosti.

Uboge žrtve vojske na Kitajskem so ženske in otroci. Takole beže siromaki od doma v tuji svet in takole se jim godi.

Oče podzemne železnice

V Parizu je pravkar izšla knjiga, ki je posvečena spominu pred kratkim umrlega krščanskega učenjaka Fulgencija Bienvenuja, kateri je bil na francoskem znan pod ljudskim imenom »Oče Metro«. V tej knjigi so obsežni govori, ki jih je pokojnik imel v teku svojega življenja, ter govori, ki so jih drugi govorili njemu na čast. V predgovoru izvem tudi mnogo podrobnosti iz njegovega življenja, kar je zelo zanimivo, ker je pokojnik bil ne le velik učenjak svoje stroke, marveč tudi goreč katoličan.

Rodil se je leta 1852 v Bretagni kot sin stare katoliške rodovine, šolal pa se je pri jezuitih. Ko je pozneje v Parizu študiral tamkajšnjo politično visoko šolo, da je postal inženir, se je seznanil z mladim francoskim študentom, katerega je v svojih prostih urah poučeval. Ta študent pa je pozneje postal francoski častnik in še pozneje pater Karel de Foucauld, ki je nazadnje kot pobožen menih umrl mučeniške smrti v puščavi Sahari.

Leta 1875 so Bienvenuja poslali v Alencon,

kjer je moral voditi zgradbo nove železnice. Leta 1881 pa ga je v izvrševanju njegove službe zadela velika nesreča. Tistega leta ga je namreč pri veliki železniški katastrofi zadela, da je izgubil levo roko, katero so mu zmečkala kolesa. Ko je ozdravel, so ga prideli za inženirja javnega prometa v Parizu. Od tega časa dalje je polnih 47 let neprenehoma bil v službi pariške mestne občine. Tukaj je ustvaril svoja največja dela. Poleg drugih velikih del je zgradil pariško podzemsko železnico, katero pariško ljudstvo kratko imenuje »Metro«. Od tod tudi njegovo ljudsko ime »Oče Metro«. S tem je ta mož ustvaril delo, ki je mesto Pariz s njim stopilo na čelo vseh evropskih glavnih mest.

Veliki učenjak je bil tudi velik pisatelj. Najrajši je imel stare klasike, med katerimi je posebno čislal Platona in Aristotela. Bil je velik domoljub, a še večji katoličan. Svojim učiteljem jezuitom je ostal vse življenje hvaležen učenec, kar je vsakokrat, kadar je bila prilika, javno rad naglašal.

Včeraj smo poročali, da nameravajo na Angleškem prirediti tekmo med psi hrti ter med lovskimi leopardi, ki so jih pripeljali iz Afrike na Angleško. Na sliki vidimo na levi strani hrte, na desni ob človeku pa »člita«, kakor tudi imenujejo te lovske leoparde, ki so pač najhitrejši štirinožci na svetu.

Nanking 3000 let staro mesto

Odraz zgodovine kitajskega naroda in njegove usode

V teku 3000 let svoje zgodovine je bilo mesto Nanking že dvakrat od sovražnikov razdejano ter je že dvakrat vstalo k novemu življenju. V tej dolgi dobi človeške zgodovine je mesto imelo že 17 imen.

Prvikrat je bilo to starodavno mesto razdejano in opustošeno leta 280 po Kristusovem rojstvu. Bilo pa je vedno bolj kakor pozneje Peking, središče kitajske države. Že leta 166 po Kr. je rimski cesar Mark Avrelj poslal na Kitajsko svoje posebno odposlanstvo, ki je prišlo v Nanking. Tjakaj so prihajali na tamkajšnjo slovečo kitajsko univerzo dijaki iz vse Kitajske, saj so bili v Nankingu najbolj vzorni dijaški zavodi, ki so bili za zgled vsej Kitajski in sploh vsej Aziji. Pod kitajsko vladarsko rodovino »Vu«, ki je vladala tri države, katerih glavno mesto je bil Nanking, je to mesto postalo najbolj cvetoče in najbolj bogato mesto vsega kitajskega cesarstva.

Kakor rečeno je bilo mesto prvič opustošeno leta 280 po Kr., ko so v deželo vdrl mongolski osvoboditelji ter mesto docela razdejali. Toda ustanovitelj vladarske rodovine »Tsin« je mesto na novo pozidal, tako da je čez 40 let vstalo iz razvalin še mnogo lepše kakor je bilo poprej. Leta 318 je prvi cesar iz dinastije »Tsin« dal zgraditi velikansko palačo, ki je imela 3500 stebrov. Te stebre so potem krasili največji tedanji umetniki iz vse Azije, ki so bili klicani v Nanking na delo. Tudi poznejši cesarji te dinastije so si prizadevali, da bi mesto čim bolj polepšali. Komaj je minilo 100 let po tisti prvi nesreči, sta v Nankingu že stali dve veličastni palači, »palača veselja« in pa »palača uživanja brez presledka«. Zgrajen je bil tudi veličasten muzej in novi šolski zavodi. Cesarji so v Nanking vabili umetnike, pesnike, učenjake, tako da se je v Nankingu zbiralo vse, karkoli je na Kitajskem kaj veljalo.

Pod poznejšo cesarsko dinastijo »Liang« so se gradile nove palače. Pod to dinastijo je nankinška univerza dosegla svetovni sloves. Toda pod dinastijo »Tang« je bil Nanking v bojih za politično moč vnovič razdejan. Na novo je vstalo mesto iz razvalin šele v 14. stoletju. Ustanovitelj dinastije »Ming«, ki se je imenoval Hungvu, je bil mož iz preproste ljudstva in je po hudih bojih pregnal iz dežele vse sovražnike, ki so hoteli Kitajsko razkosati, ter je ustanovil sila močno kitajsko cesarstvo. Temu prenovljenemu kitajskemu cesarstvu je bil Nanking zopet glavno mesto. Nazadnje je nastopila nova kitajska dinastija iz rodovine »Mandž«, katera je bila po revoluciji pregnana in ki je njen zadnji kitajski cesar bil tisti mož, katerega so sedaj Japonci napravili za mandžurskega cesarja in ga morda hočejo še enkrat napraviti

za kitajskega cesarja. Pod to dinastijo pa je Nanking nehal biti glavno mesto, ker je ta cesarska rodovina sedež Kitajske prenesla v Peking.

Japonci so začeli posegati v Kitajsko šele v novejšem času. Poprej pa so posegali drugi narodi. Prvi so bili Španci in Portugalci, ki so prišli na Kitajsko že pred stoletji. Za njimi je prišla v preteklem stoletju Anglija, ki se je hotela polastiti gospodarsko-politične moči na Kitajskem. Pred kakimi sto leti je med Anglijo in Kitajsko nastala vojska, katera je bila končana z mirom v Nankingu 26. avgusta leta 1842. Anglija je dosegla vse, kar je zahtevala in še veliko vojno odškodnino po vrhu. Nankinški mir pa je zaradi tega važen, ker je odprl vrata na Kitajsko tudi drugim evropskim državam in tudi Ameriki, ki se jim je vsem zahotelo istih koristi na Kitajskem, kakršne je imela Anglija.

Leta 1853 je bil Nanking znova razdejan. Takrat je mimogrede prišla na vladno skupino, imenovana »Taiping«, kar se pravi »Veliki mir«, ki pa njeno vladanje za kitajsko cesarstvo ni bilo drugega kakor ena sama velika nesreča. Takrat je namreč nastala na Kitajskem verska revolucija, ki pa je bila posledica nediscipliniranosti ter političnih spletk kakor tudi svetovno nazornih preprirov. Ti »Taipingi« so oklicali svojega človeka za kitajskega cesarja. Ta cesar pa se je po vzoru vseh štirih strani neba obdal s štirimi kralji. Toda ti štirje kralji so kmalu drug drugemu postali nadležni ter so se začeli med seboj vojskovati. V teh vojskah je Nanking seveda mnogo trpel. Najlepše njegove zgradbe so bile v tistih bojih uničene, med njimi najudovitejše poslopje vsega sveta: 84 metrov visoki stolp, poln zvonov in svetilk, ki je bil ves prevlečen s porcelanom. Stolp je imel 9 nadstropij ter je imel obliko osmerokota.

Ceprav se je potem mesto vedno bolj evropeiziralo, vendar je ostalo v njem še pre mnogo starih prelepih kitajskih zgradb. Ali je bilo v sedanjih bojih tem lepotam prizanešeno? Kdo ve?

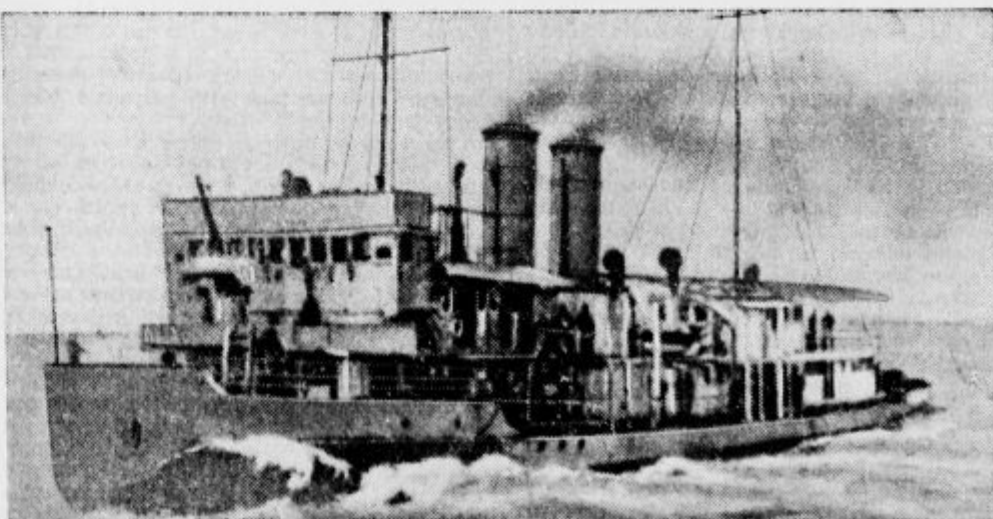

Dne 18. decembra leta 1737 je umrl slavn izdelovalec gosli Anton Stradivari, ki se je svoje umetnosti izučil pri slavnem Amatiu. Njegova umetnost je do danes ostala skrivnost. Nihče še za njim ni znal goslim dati tiste milobe, kakršno je znal dati Stradivari.

Plaz zasul 21 smučarjev

V torek popoldne se je v Dolomitih zgodila velika nesreča. Pod vrhom Sasso Boe v gorskem masivu Sella je smučalo 21 smučarjev, ki so se tamkaj vadili pod vodstvom svojih gorskih vodnikov in smučarskih učiteljev. Naenkrat pa je z vrha zgrmel v dolino ogromen plaz, ki je odnesel vseh 21 smučarjev.

K sreči pa je blizu tam imela smučarske vaje vojaška patrulja 30 italijanskih alpinov pod vodstvom 4 častnikov in 15 vojaških smučarskih učiteljev. Ta veliki oddelek je takoj odhitel na pomoč. Toda reševalna dela so bila zelo naporna in zamudna, ker je medtem divjal velik senčni metež in silen vihar. Vendar se je vojaški patrulji posrečilo, da je rešila 12 živih smučarjev, medtem ko je izkopala iz snega tudi 8 mrtvih. Manjka še en smučarski učitelj, ki pa ni upanja, da bi še živel. Ponesrečeni so se po večini prebivalci gorske doline Fassa.

Ameriška vojna topničarka »Panay«, ki so jo Japonci na Rumeni reki potopili. Amerika je zaradi tega sila razburjena in pravijo, da bo Roosevelt zahteval, da se bo moral japonski cesar sam zaradi tega opravičiti v posebnem pismu, ki bi ga pisal ameriškem predsedniku. Pri tej priliki je bilo ubitih več ameriških mornarjev, nekaj pa so jih rešili.

Št. 9.

Gospodarica Rovena

Po starodavni dvorni šegi je Cedric počasi vodil deklico k sedežu, ki je bil določen za gospodinjo hiše. Vsi so vstali, ona pa je dostojanstveno sedla, ko se je v ljubkim poklonom glave vsakemu posebej zahvalila za pozdrav. Še preden je sedla, je vitez Briand zasepetal priorju na ušesa: »Prav ste imeli, prior! Lepše ženske še nikdar nisem videl!« — »Dobro se pazite!« je takisto šepetaje prior odgovoril vitez. »Cedric ves čas ne trene z očmi od vas!« Ker pa je bil templar vaje delati vse po svoji glavi, se je le malce nasmešnil, ter se ni več menil za ta dobro mišljeni nasvet.

Sicer pa nikakor ni bilo čudno, da je Rovena tako vplivala na viteza. Bila je visoke rasti, popolnega stasa, dostojanstvenega obnašanja, njen plemeniti obraz pa je bil kakor obraz kraljice. Njene čiste in jasne oči so istočasno velevala in prosite. Ceprav so v vsem dekličinem vedenju bili vidni znaki njene milobe,

vendar je bilo vsakomur, ki jo je gledal, jasno, da je v tem dekletu doma izrazila volja ter da je vajena gledati in zapovedovati. Stara anglosaška kraljevska kri v njenih žilah se niti za hip ni dala zatajiti.

Moderni narodni prejemnik je ceneni OKTODNI SUPER PHILIPS „V 6“

kvalitetni prejemnik za malo denarja. »V6« je 4 + 1 oktodni super v ceni v celoti nekoliko stotin dinarjev dražji kot 2+1 prejemnik. Primerjajte njegovo reprodukcijo, selektivnost in rokovanje z 2+1 prejemnikom, da se prepričate o prednostih tega prejemnika. Mesečno odplačilo **Din 140.-**

Pojasnila dajejo vsi Philipsovi trgovci.

Celje

c Duhovne vaje za gospodične. V dnevih od 20. do 24. decembra bodo pri č. šolskih sestrah javne duhovne vaje za gospodične s posebnim oziranjem na trgovske uslužbenke. Začetek duhovnih vaj bo v ponedeljek, 20. decembra ob 7 zvečer, zaključek pa 24. decembra ob pol 7 zjutraj. Duhovne vaje bo vodil misijonar g. Janko Bele.

c V spomin blagopokojne ge. Marije Stermanove je darovala namesto venca na grob obitelj dr. Alojzija Rakuna, odvetnika v Celju, znesek 100 din Vincencijevi konferenci.

c Savinjska podružnica TK Skale, Celje, bo imela 1. januarja na Smrekovcu nad Soštanjem občni zbor. Vabljeni vsi člani in prijatelji. Obenem bo smučar. izlet vseh članov. Dnevni red običajen.

KINO METROPOL

Danes ob 16.15 in 18.15 BELIESKADRON. Ob 20.30 prekrasen film: PREMIJERA. V glavnih vlogah Attila Herbig, Theo Lingen in Varah Leander, druga Greta Garbo.

c Mestno poglavarstvo poziva vse v celjski občini bivačajoče mladeniče, rojene v letih 1918, 1919 in 1920, ne glede na njih pristojnost, da se zaradi vpisa v vojaško evidenco takoj zgledajo pri vojaškem referentu v sobo št. 6 med uradnimi urami od 9 do 12 dopoldne. Mladeniči morajo prinesiti s seboj krstni list, domovnico, družinsko polo, ki velja stara le, če pristojni župni urad potrdi, da je ostalo družinsko stanje neizpremenjeno, zadnje solesko in ueni izpričevalo, vojaške izprave in uverjenje starejših članov družine; mladeniči, rojeni l. 1918, 1919 pa potrdilo o svojem vojaški prijavi. Odsotne in oboje mladeniče morajo pripraviti: starši; bratje, sestre, stanodajalci ali delodajalci. Nevednost o razglasu ne opravičuje in se bo proti vsakemu, ki se pravočasno ne bi odzval temu pozivu, najstrožje postopalo. Rok prijave je dne 15. januarja 1938.

c V Košnici sta umrli 79 letna Trbovc Marija in Ema Rosman, žena delavca. Naj v miru počivata!

c Nesreči. V Gornjih Rovah pri Gornjem gradu je zgrabila mlatinica leto roko 11 letnemu Požežniku Ivanu in mu zmečkala kazalec in sredinec. — Ko je 47 letni vratar v Radiotermi v Laskem valil sod, mu je spodrsnilo, sod se mu je zvalil čez levo roko in mu zmečkal 4 prste.

Trbovlje

Brezposelni rudarji dobijo takoj delo pri tehnični komisiji na Vrhniki, če so izvežbani za podzemeljske izkope, enako rudniški pazniki. Teh bi se rabilo pet, rudarjev pa do 40. Točne pogoje za sprejem v delo določa brezposelni na socialnem oddelku občine.

Mohorjeve knjige so došle in se dobijo v kaplarni. Posmina je 2 din. Lahko se še dobi tudi vezan molitvenik za doplačilo 3 din.

Plaz je potegnil v soboto zvečer zaradi velikega deževja pri »apepuceh«. Zrušila se je velika skala okoli 1000 kub. metrov, a se je večina plazila nad cesto ustavila. Cesta pa je bila toliko zasuta, da je bil vojni promet s kolodvoru ustavljen, a čez par ur so delavci že toliko odkopali in očistili cesto, da je bila zjutraj vožnja na kolodvor zopet prosta. Bo pa še precej dela in stroškov, da se odvrne nevarnost nadaljnjega udiranja plazov.

Dol pri Hrastniku

Prosvetno društvo na Dolu pri Hrastniku upripori v nedeljo, dne 19. t. m. ob 3 popoldne v dvorani društvenega doma na Dolu dramo v treh dejanjih: »Dobrava«.

Marenberg

V nedeljo 12. decembra je bil koncert Mladinskega pevskega zbora pod vodstvom g. šolskega upravitelja Bož. Tomažiča. Nabito polna dvorana je dokazovala, da je naraslo zanimanje za slovensko mladinsko pesem. Čisti dobiček je namenjen za ubogo dečo, žal samo, da so režije ogromne, če pomislimo, da odpade samo na državni davek 2-40 odstotkov. Vsekakor bi se moral ta davek ertati, če je prireditelj obkora. Prireditelj je prav dobro uspešna, nekatere pesmi so izvenale frenetično priznanje. Prireditelj Mladinskega pevskega zbora je bila v dokaz, da pri območnih Slovencih se ni zamisl socialni čut in da še živi idealizem v naših srcih in čudno pesem — ta kraljica bajk — ga prebujala in oživljala.

Sv. Juri ob juž. žel.

V krogu svojih najbližjih sorodnikov je dne 12. t. m. obhajal 80letnico življenja gosp. Andrej Polak od Sv. Rozalije, fare Sv. Jurij ob juž. žel. Bil je dolgoletni cerkveni ključar pri podružnici Sv. Rozalije in je v veliki meri njegova zasluga, da je cerkev Sv. Rozalije najlepša med podružnicami šentjurske fare. Kdor ga pozna, mora reči, da je takih častljivih korenin vedno manj med nami. Kol nam gospodar ima velike zasluge posebno za sadjenje svojega kraja. Bil je tudi med ustanovitelji Hranilnice in posojilnice v Sv. Juriju ob juž. žel. in dolgoletni član njenega načelstva. Skozi in skozi pošten in globoko veren mož je tudi svojih 8 otrok vzgojil v pravem krščanskem duhu. Iz vere je črpal značilno svojo vedrost in srčno zadovoljnost. Tu se zopet potrjuje resnica:

kjer vlada krščanski duh, tam je tudi sreča doma, kjer pa ni krščanskega duha, tam tudi sreče ni. — Želimo mu, da bi s svojo še čilo ženo Joželo doživel še mnogo srečnih dni.

Vič

Ljudsko gibanje Zbor Dimitrija Ljotiča je za preteklo nedeljo na Viču za tretje sklicalo občni zbor svojih pristavev, na katerega je prišlo 9 članov, dasi imamo nad 1200 volivcev. Obakrat prej se občni zbor ni vršil in je bil preložen. Izvoljen je bil nov odbor, med njimi tudi taki, ki na obnem zboru sploh niso bili. Tako vidimo, kaj je iz vsega gibanja in pripovedovanja o tem ljudskem gibanju nastalo. Po občnem zboru je predsednik pripovedoval o političnem položaju in hvalil gibanje, le škoda, da je imel tako malo poslušalcev.

Po Viču se še vedno komentira odklonitev skupnega sodelovanja Sokola s Prosvetnim društvom ob obletnici kraljeve smrti. Tudi ta dokument bo služil kot potrditev poskusa obdržati sodelovanje po svojemčasnem sklepu meddržavstvenega odbora, na katerega so pristala vsa viška društva, a je bil z odklonitvijo po Sokolu preklican.

Kranj

70 letnica rojstva gospe Rakovec in gospe Roosove. V četrtek, 16. decembra, je obhajala ga. Rakovec Mara, hišna posestnica v Kranju, 70 letnico rojstva. Ga. Rakovec, ki je po Kranju dobro poznana kot blaga žena, je kljub lepini letom še zdrava in čila, dasi tudi njej ni življenje prizaneslo s trpljenjem, delom in skrbmi. V zakonu s svojim možem, pokojnim g. Ivanom Rakovecem, se ji je rodilo troje hčerk, izmed katerih je najstarejša že umrla, druga je poročena s tovarnarjem g. Polnikom v Trzinu, tretja pa je poročena z zdravnikom g. dr. Faidigom v Kranju, s katero živi ga. Rakovec v skupnem gospodinjstvu. — V soboto, 18. decembra, pa bo praznovala 70 letnico rojstva prijateljica ge. Rakovecove gđe. Marija Roosova, hišna posestnica in učiteljica v poklju v Kranju. Tudi gđe. Roosova je splošno znana po Kranju, saj je bila učiteljica na dekliški šoli v Kranju polnih 33 let, zadnje leto, preden je stopila v pokoj, je bila tudi voditeljica na tej šoli. Že kot dobra učiteljica in vzgojiteljica si je pridobila velik ugled, prav živahno pa se je udeleževala predvsem na karitativnem polju. Članica Vincencijeve konference je že od ustanovitve, sedaj pa je živahna predsednica te dobrodelne ustanove. Zaradi svojih velikih karitativnih del je bila pred tremi leti odlikovana od papeža s križem »Pro ecclesia et pontifice«. Poleg del krščanskega usmiljenja se blaga gospodična v poklju bavi s vrtnarstvom; največje veselje ji je poleti dela na vrtu. Kako je kljub svojim številnim letom še živahna, kaže najbolje dejstvo, da je še letošnji jesen zbirala po Kranju in okolici prispevke za reveže.

Obema jubilejantinjama, dolgoletnima zvestima naročnicama »Slovenec«, iskreno čestitamo in želimo, da bi ju Bog ohranil čili in zdravi do skrajnih mej človeškega življenja!

Litija

Umrla je ga. Alojzija Satler, p. d. »Šloerjeva Lojzka« v starosti 72 let. Pogreb bo v četrtek ob 8 zjutraj na faro pokopališče. »V Gradcu »Za Savo« je pa umrla ga. Marija Simončič, žena predmestnega delavca, v 36 letu življenja. — Naj jima sveti večna luč.

Sreča v nesreči. V nedeljo na dan volitev je bil v družbi volivcev iz Smartnega v Litijo g. Anton Kastelic, po domače Stenar iz Jablanskib Lazov, na volišče. Bilo je ob 7 zjutraj, ko je bilo še temno, pa ni opazil električne žice, ki jo je sneg odtrgal od glavnega voda. Z roko se je dotaknil, pa ga je namah obžgala, obrnil se je hitro, pa je že z glavo prišel v dotiko z žico. Na klie nesrečnega in tovarišev je prihitel mesar g. Sodnik in z leseno palico odstranil žico. Co bi bil električni tok močnejši, bi bil Kastelic gotovo mrtev.

Novo mesto

Oporoka. Že nad dva tedna je preteklo, odkar je bila položena k večjemu počitku služkinja M. O. Pogreb je pokazal, kako zna ljudstvo ceniti plemenito požrtvovalnost tudi pri preprosti ženi, kot jo imenuje »Narodov« dopisnik v sobotni številki, kjer čitamo ogorčeno »Oporoko« tega velikega rodoljuba. Kaj ga je pa tako vznemirilo? Ko je umirala, je še ponujala 100 din za zamorke. Pomislite! Taka je naša vzgoja! Torej ne za dijake, ne za otroke po barakah, ampak — za zamorce! Res strašno! — Ne bomo se spuščali v debato s tem belokozcem, žal nam je samo to, da ni znan širši javnosti, da bi se mogla nanj obratiti v vprašanih rodoljubih, vzgoje, socialnih zadev, oporok, zlasti pa misijonov.

St. Jernej

Tridnevne duhovne vaje za moše in fante smo imeli minile dni v naši fari. Moše in fante so večkrat dnevno polnili cerkev in z globoko vero v srcih pristopali k mizi Gospodovi. — Pri duhovnih vajah je sodeloval tudi g. župnik iz Sv. Križa. Bog daj, da bi duhovne vaje obrodile obilo dobrih sadov in versko prerodile tudi še vsa mlada in zakrknjena erca.

Svinjska kuga, ki je letos tudi pri nas mnogim posestnikom docela izpraznila svinjake, je zadnji čas precej prenehala. Svinjska kuga je bila zavrela izreden obseg, mnogo zlasti tudi po krivdi posestnikov samih, ker se niso točno držali predpisov in so svinje kljub prepovedi vozili na sejne in poginile živali dajali ciganom. — Upajmo, da nas ta težka šiba ne bo več obiskala.

Sport

Alpinistika nekdanj in — danes

(Konec.)

Namesto da bi nedeljo prebili v kaki vaški gostilni, si kvantil žolodec z anabaptističnimi vinškimi kislinami, ki rade tako jarijo duha, da roke kar same od sebe togotno posežejo po kolu in nožu, in drugo jutro trepetali, če niso v rogovlasti noči zagrožili česa, kar bi jim bilo utegnilo nakopati zandarje na vrat, rajši zavijejo v breg, na goro, zlezejo v steno, se počeno pretelevadajo in dožive lep dan med mogočnimi skladi, ki jih je v pravadni dobi iz morskih globin dvignila božja dobronata, šlovestu v veselje in v tolažbo. V trdi noči hroče njihovi prijetni trudni koraki po gruščnati poti, ki vede v domačo vas. Po kratki večerji se telo z zadovoljstvom in ugodjem vleče na trdo ležišče. Oči se zapro in duh zaspi mirno, saj si nima ničesar hudega očitati. Novo jutro jih že najde spočite za tedensko vsakdanje delo. Prihodujo nedeljo pa spet prežive v božji prirodi.

Dandanašnji je pravo naziranje o smislu planinstva in hoje v gore že prodrl med najširše ljudske sloje. Intelektualci, uradniki, tovarniški delavci, dijaki, vajenci, obrtniki, pa tudi kmetje že hodijo o prostem času na gore. Poleti dan za dnem srečujejo na visinah ljudi, ki pripadajo najrazličnejšim stanovom in poklicem. Nekateri hodijo po potih, drugi se lotevajo sten, grebenov in razov ter po najtežjih smereh dosegaajo vrh. Smučanje je v modernem času ljudi že bolj približalo goram, saj so tam redno boljše snežne razmere kot v dolini. Kdor pa je bil kdaj v kakšni gorski pokrajini pozimi, ta se bo leto za letom vedno znova spet vračal vanjo. Tudi poleti bo po vsej rad pohitel, da si v njej opomore od mestnega hrupa in trušča ter se počivilen in spočit spet vrne na novo delo, ki ga čaka v ravnini. Vedno več ljudi hodi zadnje čase v gore, saj vedno širši sloji začenjajo razumevati smisel planinstva in številine koristi, ki jim prihajajo od hoje v gore. Hoja v gore je lepa, zdravju telesa in duha koristna. Krepi mišice ter vedri in plemeniti

duha. Ljudje, ki jim ni za prevelik napor ali pa za ta napor niso več telesno sposobni, se omeje samo na hojo po markiranih potih. Razna planinska društva, pri nas še prav posebno SPD in TKS, so napravila dobro nadelane, s klini in žicami zavarovane poti, po katerih se tudi manj sposobni planinci lahko povzpno na vrh, ki bi ga sicer ne bili mogli zmagati. Mlajši rod pa, neugnan kakor je, je že skrajza kazal večjo podjetnost. Mlada kri je nemirna, mlademu duhu in telesu se hoče razburiljivejših doživljajev. Pot vede mlade ljudi, ki so z gamšjo gibčnostjo obrali in pretaknili že skoraj vse markirane steze, proč od take civilizacijske; v steno, kjer se ni zabilih klinov in izklesanih stopinj, kjer se ni žele in kjer nimajo še ni pustili svojih krvavoredečih sledi. Podjetnost jih sili na greben in na raz, kamor si upajo samo gorski ptiči. V kraj, kamor si celo gamse ne drzne. Korajžno zastavijo in si pribore pot na vrh.

Že pred vojno so se dobili taki neugnanici (pozabiti seveda ne smemo prvih pionirjev Stanica Valentina, ki se je prvi med Slovenci drnil v led in sneg, starega našega Valentina Vodnika in drugih pionirjev). V letih pred vojno se je začela alpinistika pri nas gojiti smotnejše. Pojavila so se imena kot so: Brinšek, Klodvik Techada, oba Kunaverja, Tavčar, Radiura in dr. Henrik Tuma ter še nekaj drugih. Plezali so po Kamniških Alpah ter po Julijskih, kjer pa so tiste čase imeli prvo besedo še vedno vendarle Nemci. Tik pred vojno so se tudi tam, predvsem po zaslugi dr. Tume, stvari začele naglo obratiti na bolje.

Po vojni se je pojavila plezalna generacija, ki jo lahko krstimo z enim imenom »skupina okrog dr. Jugas«. Okrog te skupine so se jeli zbirati vsi, tudi mlajši plezalki. In začelo se je naglo osvobodjevanje Julijskih Alp. Stena za steno je »šlac«, greben za grebenom je bil preplezan. Rešenih je bilo nekaj prav znamenitih problemov, ki so bili pogosto še povsem pionirskega značaja; steno so

bile premagane že ob prvem poskusu; težke na pogled, so se od blizu razodele za mnogo lažje, za take, da je njihovo nepremagljivost in slavo vzdrževal dejansko le »hudie glas. Nekaj pa je bilo vmes tudi že prav izrednih stvari. Pri reševanju in pri inteltivni za reševanje teh izjemnih stvari je daleč prednjačila izborna Pavla Jeshova s svojimi družbami. Po njeni nesrečni abstinenci (poskodovala si je nogo v severni steni Travnika ter se zaradi tega morala za vselej odpovedati aktivnemu plezalnemu delu) se je kmalu polazalo mrtvilo. Družbe, ki so začele z delom že takoj po vojni, so se trudile, dasi so ostali tudi po njihovem proglasu, da je že vse opravljeno, prav v Julijskih Alpah nereseni še neštivilni, povsem moderni problemi, ki so v vsakem gorovu (razumljivo, ker so najtežji in se najdalj upirajo nivoju znanja ter vsem naskokom) razodenejo šele na koncu. V Kamniških Alpah je šlo sploščka vse lepo po vrsti, aktivnost pa so skoraj docela zavrli brezuspešni naskoki na severozapadno steno Rzeznika, ki so v partije vili mladostništvo (dokler ta stena ne bo premagana — in to morda še prav lep čas ne bo! — bodo tam vse partije delale pod mučnim dojmom, da ne čemu le niso kos). Vendar se to — kakor tudi deloma že v Julijskih Alpah, zadnje (1937) leto kaže že mnogo večja aktivnost, ki se bo odslaj, kakor vse kaže, iz leta v leto le še večala, jačila in stopnjevala. Obeta se, da se bo kopna, letna alpinistika pri nas prav v kratkem času lepo razmahnila in približala kakovostni stopnji, na kateri stoji praktična kopna alpinistika drugih, velikih narodov.

Božični plovatni tečaj za učence. Splošna plovatna šola priredi o božičnih počitnicah tečaj v plavanju za učence moških in v srednjih šol v zimskem kopališču SK Litije. Tečaj se prične 22. t. m. in konča ob zaključku božičnih počitnic. Od 10 do 12 dnevno bo za dečke, od 14 do 16 za deklice. Tečaj bo pod vodstvom in nadzorstvom profesorjev telovadbe na srednjih šolah. Učenci naj se javijo pri svojem šolskem zavodu zaradi razdelitve dela v tečaju.

Južni Američani in svetovno nogometno prvenstvo. Kongres južnoameriških nogometnih zvez, ki bi se imel vršiti 18. t. m. je preložen na 10. t. prih. leta. To je važno zaradi tega, ker se Južna Amerika razen Argentine in Brazilije ne bo mogla udeležiti tekoma za svetovno nogometno prvenstvo, ker organizacijski odbor turnira za prijave ne bo mogel več preloziti. Južna Amerika bo torej v Parizu zastopana z dvema moštvoma in to iz Argentine in Brazilije.

TK Školas, Jesenice priredi od 25. — 31. decembra smučski tečaj na Rožni (dva dni in pol ure nad Jesenicami). Tečaj je namenjen začetnikom in izkušenim smučarjem, ki se žele izpopolniti v alpskem smučanju. Tečaj bo vodil znan prvi Praček Ciril s se dvema najboljšima učiteljema »Skale«.

Primerčnost smučarstva na Rožni ni treba poudarjati, saj ima Rožica že kar malo tradicije v alpskem smučanju in so se gotovo vzgojili njeni najboljši alpski tekmovalci (Praček, Holna i. d.). Rožica je pa znana tudi po svojih vedno solidnih snežnih razmerah.

Tečajnika znaša 100 din. Prehrana in prenočitev v koči na Rožni (25-30 din dnevno).

STK Moste. Drevi ob 23. važna seja.

Programi Radio Ljubljana

Petek, 17. decembra: 11 Šolska ura; Oliko, olive in izdelovanje olja (g. Miroslav Zer) — 12 Iz naših krajev (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13 Glas, sporod, obvestila — 13.15 Glasbene slike (plošče) — 14 Vreme, boz — 15 Ženska ura, Božič po naših listah (ga. Ivanka Velikonja) — 15.20 Uvodilna in Lovčeva poleta (plošče) — 15.45 Francoska (g. dr. St. Leben) — 16 Glas, vreme, poročila, sporod, obvestila — 16.30 Glas, ura — 16.50 Deset minut za planince: Smučarstvo (g. Janez Kveder) — 17 Retirirano za prenos — 22 Glas, vreme, poročila, sporod — 22.30 Angleske plošče.

Sobota, 18. decembra: 12 Okrogile in veselo se bodo zdaj vrtele (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13 Glas, sporod, obvestila — 13.15 Brez odmorov, brez besed — tak je dars vojni red (plošče) — 14 Vreme — 15 Za delopust (g. Rad. orkester) — 15.40 Javne grdnice »Okvir« javnih del v dravski banovini (g. tni Herman Hus) — 16 Glas, vreme, poročila, sporod, obvestila — 16.30 Glas, ura; Slovenska kmetijska lista (prot. Simončič) — 16.50 Pregled sporeda — 20 O znanjih politiki (g. urednik dr. A. Kuhar) — 20.30 Komarjem v svarilo, narocnikom v zabavo oddajamo: Dolga je roka razbirca. Besedilo sestavila po resenihih dogodkih Jazek in Jezek Izvajajo člani rad. igral. družine — 22 Glas, vreme, poročila, sporod — 22.15 Vesel konec tedna (Radljski orkester).

Drugi programi

Petek, 17. dec. Belgrad: 20 Flinski koncert; 21 Narodne pesmi — Zagreb: 20 Pionirski glasbeni skladbeni — Dunaj: 19.25 Operna glasba, 20 Flinski koncert, 22 Zabavni koncert — Budimpešta: 20 Flinska, 21.25 Glasna glasba, 21.05 Jazz — Trst-Milano: 16 Violina, 21 Simfonistični koncert — Rim-Bari: 21 Koncert, 22.49 Variete — Prag: 19.30 Zabavna glasba, 21.10 Operna glasba — Varšava: 20 Flinska, 21.15 Opereta, 22.20 Klavir — Berlin: 20 Vojaska godba — Hamburg: 19.19 Fl. hila, 20 Flinska — Köln: 19.10 Zabavni koncert, 21.00 Orgla — Stuttgart: 19.15 Vojaska glasba, 21.15 Orkester — Monako: 19.10 Solistični koncert — Bern: 19.10 Zbor, 21.45 Svičarska glasba.

Sobota, 18. dec. Belgrad: 20 Časli večer — Zagreb: 20 Opera — Dunaj: 19.10 O. filma, 19.50 Opera, 22.30 Pionirski glasba — Budimpešta: 20.40 Orkester, 22.30 Jazz, 21.15 Glasna glasba — Trst-Milano: 17.15 Klavir, 21.10 Simfonistični koncert — Radovedno gospe — Rim-Bari: 21 Simfonistični koncert — Prag: 20 Zabavni program — Varšava: 20 Koncert, 22 Pionirski glasba — Berlin: 19.10 Pevski kvintet — Lipsko: 20 Operna — Köln: 19.10 Dobrodelni koncert — Frankfurt: 19.10 Vojaska godba — Bern: 19.10 Orkester, 21.30 Orkestralni koncert, 22.30 Glasba — Strasbourg: 21.30 Orkestralni koncert.

Vzajemna posojilnica

v Ljubljani, r. z. z. o. z.
Miklošičeva cesta 7

nudi za vloge popolno varnost in jih obrestuje po 4% do 5% po dogovoru. Nove vloge so vsak čas v celoti na razpolago. — Daje tudi kratkoročna posojila po nizki obrestni meri.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačujejo, takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm široka polna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Prodamo

Kino-aparat

»Ernemann« z diapozitiv napravo za nemil film — prodamo. Je malo rabljen in primeren za zvočno aparaturo. Plačljiv tudi s knjižničami članice Zadruga trzevo. Društveni dom v Trbovljah. (1)

Svinjsko mast

v sodih nudi po 11 din kg »Vzorna ekonomija«, Pančev, Vojvode Mišiča ulica 4. (1)

Domače kino

znamke »Optica«, skoraj nov, z omario in filmi, napredaj za 3000 din. — Höhnsonne »Original Hana«, primeren za dom, sole ali društva, Oskar Wagner, Celje. (1)

Razpis

Občina Senovo, okraj Brežice, razpisuje pragnilično mesto

občinskega tajnika

Šolska izobrazba: mala matura in najmanj dveletna praksa v vseh občinskih poslih. Kaveja 5000 din.

Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z listinami po čl. 7. in 8. uredbe o obč. uslužbenih je vložiti v roku 30 dni po objavi tega razpisa pri podpisani občini.

Uprava občine Senovo, dne 15. decembra 1937.

Št. 3752/37.

Razpis

Občina Murska Sobota razpisuje mesto pogodbenega

poveljnika redarjev

z mesečno plačo 1000 din, eventualno stanovanje v naturi in službena obleka.

Pogoji: 4 razredi srednje ali dovršena strokovna šola pri orožništvu ali državni policiji. — Prednost imajo prošnje, ki so služili pri orožniških ali državni oziroma mestni policiji.

Lastnoročno pisane prošnje, ki morajo biti pravilno kolkovane in opremljene, je vložiti do 9. januarja 1938 pri podpisani občinski upravi.

Uprava občine Murska Sobota, 9. decembra 1937.

Agnes Günther:

168

Dušica - Rožamarija

In danes je Marga takoj odšla. »Rožamarija«, izpregovori kneginja ter muko ma brzda svojo besnost, »ti, ti si to storila, ti si govorila s svojim soprogom, ti boš to storila, ti si...«

»Ne, mama, tega ne bom storila.«

»Kako dolgo ne?«

»Jaz ne vidim, čemu bi on to moral izvedeti!«

»Ti si sklenila, da me hočeš trpiti. Vsak dan vihtiš nad menoj meč, sleherni dan ga lahko izpuštiš. Ti se tega zavedaš in ne mogla bi si izmisliti nič strašnejšega.«

»Mama, tvoje srce je še bolj bolno nego moje. Svojemu soprogu nisem o tem ničesar omenila, ker sem prepričana, da bi ga vse to prestrašno zadelo. On že itak dovolj trpi!«

»Ti lažeš, Rožamarija, ti si se že večkrat zlagala!«

»Mama, ako dovoliš, bom poklicala Margo, saj pridem jutri zopet!«

»Ali boš nocoj obvestila soproga?«

»Kakšno vrednost naj bi imel moj odgovor, če mi itak ne verjameš?«

»Saj ti verjamem... ali boš še nocoj molčala?«

»Sem ti vendar že obljubila, mama! In ti bi morala že vedeti, da znam molčati.«

Kneginja je položila glavo na mizo in umolknila. Rožamarija pa so odnesli dol. Zvečer je pripovedovala Roža:

»Danes sem napredovala za sto korakov. Zopet sem polna nade.«

Zdaj pa le niso mogli več prikrivati pred Rožamarijo. Velepomembni dan je že preblizu! Nocoj pride teta Helena, ki ne more kaj takega ohraniti zase in gosposična Berger je postavila v sobo sopranistinja krasen šopek jesenskih cvetlic.

Izbira ni ležka,

kadar treba določiti časopis, v katerem naj oglašuje trgovec ali obrtnik. Vsakdo bo pri tem upošteval list, potom katerega bo prišel najsigurnejše v stik z najširšimi kupno-močnimi sloji prebivalstva. In to je naš dnevnik »SLOVENE«, ki ga bere — posebno ob nedeljah — v malo izjemami vsaka slovenska hiša. En poskus Vas o uspehu prepriča!

V upravi »Slovenca« dvignite sledeče ponudbe

Absolvent poljedelske šole	Stroj 17996
Asistenka	Strojepisna 16444
B. B. 745	Takoj 16859
Centrum 17721	Takoj 15446
Denar takoj	Takojšen nastop 15476
Do 400 tisoč	Tik Ljubljane
Dober postopek 16947	Točna plačnica 16259
Dober zaslužek 17636	Tri 18797
Dober zaslužek 18474	Ugodna prilika 16072
Dobro ohranjen 16979	Ugodno 19240
Garancija 16726	Umetnost
Gotovina 17825	Uspeh
Hvaležna 19032	V centru 17320
Imam lastna vina	V gotovini 16317
Industrija 14868	Varčna in vestna 18800
Kranj 17240	Varno 15138
Krepak	Vila 250.000
Kuharica 16183	Viničar 14310
Lep dom 17174	Višji tehnik
Lepša bodočnost 14734	Vzgojiteljica
Ljubljana 18411	Za I. gimn. razred
Ljubljana 17647	Zamenjava 17475
Ljubljana 16692	Zanesljiv 14975
Ljubljana - oktober	Zanesljiva 19603
Manipulant konfekcije	Zanesljiva kuharica 14492
Medicinec	Zaslužek
Miren 17945	Zastopnik 15491
Na Gorenjskem 19460	Zmožen 15392
Najboljši plačniki 15221	Zmožen pomočnik 15934
Naprednost	Zmožen samostojnosti št.
Nastop takoj 14980	15428
November 14424	Zobotehnik
Orodjar 16205	Zvesta
Osnovna šola 16550	100/18914
Plačam takoj 200	555/16078
Podjetje 16098	18261 (instruktorica)
Poravnava 14714	20 in 24 letna
Postena 18240	15210
Posteno dekle 15486	60000
Priden in pošten	400 tisoč
Pridna 16125	
Pridnost 18719	
Priloznost nakupa 16082	
Priloznost stanovanja 14065	
Privat	
Promet 16903	
September 7	
Skromen 16199	
Snovalce	
Solidno 17261	
Sreča 17431	
Srečen zakon 18997	
Stalna služba 14564	
Stalna služba v Ljubljani 18955	
Stalno delo 18158	
Stalno mesto 17604	
Stalnost 19234	

Službo dobe

Poslovodja

samostojna moč, za trg. z deželnimi pridelki, mlin. skimi izdelki in specerijo, dobi takoj nameščenje. — Ponudbe v upravo »Sl.« pod »Kavčija« št. 19440.

Auto-motor

Tovorni avto

3 do 3 in pol tone, znamke Chevrolet, Truck ali Ford, vsekakor v dobrem stanju, kupim. Ponudbe z označbo cene, kolika je tovarna površina in v kakem stanju se avto nahaja, poslati na spediterja Nikoliča, Sombor. (f)

Kupite pri naših inserentih!

+

Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem sporočamo žalostno vest, da je danes dopoldne umrl naš kletar

Anton Mihelič

Pogreb bo v soboto, 18. decembra ob dveh iz hiše žalosti Slomškova ulica 5. Ljubljana, 16. decembra 1937.

HOTEL METROPOL - MIKLIC
Ljubljana

Zobna pasta lepe žene

Nič več rumenih zob. — Sijajne bele zobe boste imeli v prav kratkem času z uporabo

BOTOT penete paste za zobe v modro-belih črtastih tubah
Din 5.—, 9.— in 15.—

JASLICE

prinašajo pravo božično veselje v vsako družino

Trgovina H. NIČMAN

LJUBLJANA, KOPITARJEVA ULICA 2

Vam jih nudi v največji izbiri in po najnižjih cenah, vlitte iz papirmaché in terakote v vseh velikostih, cele garniture in posamezne komade, ter papirnate za postaviti in za izrezati. Istotam kupite tudi najrazličnejše božično okrasje, darila in lepe božične razglednice.

Radio

MINERVA RADIO

Najlepši modelj za 1938. Njih čarobni zvok bo tudi vas navdušil. Najprimernejše božično darilo! Bogata izbira pri

Kleindienst & Posch

Maribor, Aleksandrova 44

Sirite »Slovenca«!

Tuzemska tovarna išče

potnika-zastopnika

za Savsko in Dravsko banovino. V poštev pridejo samo taki gospodje, ki so že dolga leta uvedeni pri trgovcih z manufakturnim, modnim in pletenim blagom v omenjenih krajih. Posestniki lastnega avtomobila imajo prednost. Pismene ponudbe pod »Tekstilni potnik« na Publicitas d. d., Zagreb, Ilica 9.

+

Potrjeni najgloblje žalosti javljamo vsem ljubim sorodnikom, prijateljem in znancem, da je Bogu vsemogočnemu dopadlo poklicati k Sebi v boljšo večnost našega nepozabnega, predragega soproga oziroma očeta, tasta, starega očeta, brata, svaka in strica, gospoda

Romana Koritnika

trgovca in hišnega posestnika

ki je danes ob 11 dopoldne po daljši, težki bolezni, previden s sv. zakramenti, v 65. letu življenja izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb dragega rajnika bo v petek, dne 17. decembra ob treh popoldne iz hiše žalosti, Glavni trg 67, na mestno pokopališče.

Zadušno opravilo bo v soboto, dne 18. decembra ob 7 zjutraj v tukašnji mestni župni cerkvi.

Kočevje, dne 15. decembra 1937.

Zalujoči ostali.

Roža domneva, da se nekaj pripravlja, toda danes ima polno glavo drugih misli, s katerimi se mora ukvarjati in tako čaka, saj ji bodo že povedali, za kaj gre.

Zdajci se lahko prikloni Ivan Friderik navzočim damam, sede h klavirju ter prosi, da bi izrazile svoje želje.

Kar se oglasi knez:

»Roža, kaj želiš?« Ta odgovori:

»Najraje bi šla s teboj na izlet, oče. Toda bojim se, da vas bo dolgočasilo, ako poslušate venomer le motive in posamezne glasove ali pa spreminjanje brez petja.«

»Ko bi imeli še gosli!« vrže Harro vmes, da bi izvalil njeno mnenje.

Roža mu priredi ter dostavi z nasmeškom:

»In harlo in čelo Harro, in deske glasove. Ali naj še dalje nastevam?«

Vsi slutijo, da se bliža veliki trenutek.

»No!« vzkligne teta Ulrika, da bi vzpodbudila kneza. Tega svojega »no« že dolgo ni izpregovorila s toliko radostnim naglasom.

»Prosim, nadaljuj, Rožamarija, jo bodri knez. In ženski zbor in velike orgle in Henrika in Gizelo za sole.« — Ah, da bi bilo vsej nekaj obviselo ob teli stenah, tu sta vendar pevala »najlepši in ona!« On je vrgel nazaj svojo glavo ter je porinil stolček pod njeno levo koleno. Čemu je to storil, tega ne vem.

Na ta stolček je potem pokleknila. V svoji roki je držal gosli in napravil kretnjo z glavo: »Udarjaj malce takt!« Nato sta pričela.

Vsi so napeto prisluhli, ko je predla svojo nit z zvonikom, mehkim glasom. Hipoma je prekinila ter vzklila:

»Zdaj pa govorim jaz, ko smo vendar hoteli poslušati glasbo...«

Ivan Friderik je pričel s preludijem k prvemu zboru: Radujte se v Gospodu! — Ko je začutil

»Oh, kaj pa vam je,« je zvonko vzklila, »kako ste vendar čudni! Vidi se vam, da me hočete presenetiti. Vi imate gosli!«

»Draga Rožamarija!« Toda že je obtičal.

Zdaj se ji je nekaj zasvitalo:

»Oh, kaj pa vam je,« je zvonko vzklila, kako ste vendar čudni! Vidi se vam, da me hočete presenetiti. Vi imate gosli!«

»Oče,« je dejal Harro, »nadaljuj v tej smeri!«

»Draga Roža, imamo res gosli —, imamo tudi deske zbere in čele, toda, žal, Henrika in Gizelo nimamo, ne boš torej docela zadovoljna, toda moraš se zadovoljiti...«

Harro je plosnil s rokami ter vzklila:

»Prav imenito si to povedal, oče! No, Roža! Stori, kar ti je drago, samo okameneti in preveč vzradostiti se ne smeš. Bilo ti tebi le v kvar!«

»Toda oče, kje imaš deske zbere?« vpraša vsa omamljena Rožamarija.

»Pridejo jutri. Predpoldne bo velika preizkušnja, popoldne pa bo predvajanje v cerkvi!«

Po njenem obrazu so se vsele solze. Brž poišče svoj robček, nujno ji je potreben. Nato vpraša malce s prišljenozvonkim glasom:

»V cerkvi? Ah, to je prekrasno, oče... in vi vsi greste tja, — kako lepo, kako imenitno!«

»Tudi ti pojdeš tja Roža, in če se že nocoj preveč vzradostiš, si lahko vendar do jutri zopet opomoreš.«

»Vi me vzamete s seboj? V cerkev... Jaz bi naj... jaz...«

»Draga Roža, kako si mogla misliti, da hočemo mi uživati, tebe pa pustiti tu ležati?« je zaklical knez.

Teta Uli pa je dostavila:

»Ne bode neumna ovca, Roža! Hočem sedeti poleg tebe in čuvati nad teboj. Kaj bi ti že moglo to škodovati!«

In končno reče Harro:

»Roža, glej, da te ne obvladajo čustva!« Nekaj časa leži Roža mirna in nema nato pa zajecja:

»Gospod dvorni svetnik?«

»On sicer ni Bog, ve kako za to, toda hoče zatisniti oči,« je odgovoril Harro.